

Bruksela, dnia 31.5.2018
COM(2018) 387 final

2018/0212 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu Stabilizacji Inwestycji
{SEC(2018) 277 final} - {SWD(2018) 297 final} - {SWD(2018) 298 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

W swoim orędziu o stanie Unii w 2017 r. i towarzyszącym mu liście intencyjnym przewodniczący Juncker ogłosił, że Komisja zamierza przedstawić konkretne wnioski w sprawie utworzenia w budżecie UE specjalnej linii budżetowej dla strefy euro, aby zapewnić m.in. mechanizm stabilizacji. Koncepcja ta została bardziej szczegółowo przedstawiona w komunikacie Komisji na temat nowych instrumentów budżetowych na rzecz stabilnej strefy euro osadzonych w ramach prawnych Unii, który stanowił część pakietu inicjatyw mających na celu pogłębienie europejskiej unii gospodarczej i walutowej¹. Pakiet opiera się przede wszystkim na sprawozdaniu pięciu przewodniczących dotyczącym dokończenia budowy europejskiej unii gospodarczej i walutowej z dnia 22 czerwca 2015 r.² oraz na przedstawionym przez Komisję dokumencie otwierającym debatę w sprawie pogłębienia unii gospodarczej i walutowej z dnia 31 maja 2017 r.³.

Pogłębienie unii gospodarczej i walutowej (UGW) oraz modernizacja finansów publicznych UE to główne wątki debaty na temat przyszłości Europy, zainicjowanej Białą Księgą Komisji z dnia 1 marca 2017 r.⁴. Podkreślono to również w dokumencie otwierającym debatę na temat przyszłości finansów UE z dnia 28 czerwca 2017 r.⁵. W obecnej sytuacji okoliczności sprzyjają przedłożeniu konkretnych, perspektywicznych wniosków ustawodawczych dotyczących zarówno przyszłości UGW, jak i tego, w jaki sposób przyszłe finanse publiczne UE mogą pomóc w rozwiązywaniu określonych problemów.

W centrum debaty na temat europejskich finansów publicznych jest europejska wartość dodana. Zasoby UE należy wykorzystywać do finansowania europejskich dóbr publicznych, z których korzysta cała UE, a których nie może samodzielnie zapewnić żadne państwo członkowskie. Zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności UE powinna podejmować działania, jeśli pozwalają one wykorzystać każde euro podatnika lepiej niż działania podjęte wyłącznie na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym.

Na pogłębieniu UGW skorzysta zarówno strefa euro, jak i cała UE. Bardziej zintegrowana i lepiej działająca strefa euro przyniosłaby większą stabilność i większy dobrobyt wszystkim w UE oraz zapewniłaby europejskiej gospodarce silną pozycję na arenie międzynarodowej. Mechanizm stabilizacji, jeden z nowych instrumentów budżetowych przedstawionych w komunikacie Komisji, ma za zadanie spełnić pewne szczególne potrzeby państw członkowskich strefy euro oraz państw zmierzających do przyjęcia euro, które uczestniczą w mechanizmie kursowym, o którym mowa w art. 140 ust. 1 TFUE, przy jednoczesnym uwzględnieniu ich ogólniejszych potrzeb i aspiracji jako państw członkowskich UE. Chodzi również o jak największe wykorzystanie synergii istniejących i przyszłych instrumentów, które Komisja przedstawi w maju 2018 r. w ramach wniosków dotyczących wieloletnich ram finansowych UE na okres po 2020 r.

¹ COM(2017)822 final z dnia 6 grudnia 2018 r.

² „Dokończenie budowy europejskiej unii gospodarczej i walutowej”, sprawozdanie opracowane przez Jeana-Claude'a Junckera w ścisłej współpracy z Donaldem Tuskiem, Jeroenem Dijsselbloemem, Mario Draghim i Martinem Schulzem, 22 czerwca 2015 r.

³ COM(2017) 358 final z dnia 28 czerwca 2017 r.

⁴ COM(2017) 2025 final z dnia 1 marca 2017 r.

⁵ COM(2017) 358 final z dnia 28 czerwca 2017 r.

Pogłębienie unii gospodarczej i walutowej wymaga zdecydowanych działań poszczególnych państw członkowskich oraz odpowiedniego wsparcia ze strony unijnych instrumentów budżetowych i instrumentów koordynacji polityki. Takie ustanowienie mechanizmu stabilizacji jest jedną z koncepcji dotyczących lepszego wykorzystania budżetu UE w celu zwiększenia odporności naszych wzajemnie ze sobą powiązanych gospodarek. Postępy we wdrażaniu reform i pozytywna konwergencja państw członkowskich strefy euro i spoza niej będą korzystne dla wszystkich.

Zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu finansowym UE jest uprawniona do zaciągania i udzielania pożyczek w celu świadczenia pomocy finansowej. Jedną z takich sytuacji to zarządzanie pożyczkami udzielanymi w ramach instrumentu wsparcia bilansu płatniczego w celu niesienia pomocy państwom członkowskim spoza strefy euro zagrożonym trudnościami z bilansem płatniczym. Podobnie dzieje się w przypadku pożyczek udzielanych w ramach europejskiego mechanizmu stabilizacji finansowej. Ponieważ pozyskane środki i odpowiadające im udzielone pożyczki są transakcjami „back-to-back”, nie mają one bezpośredniego wpływu na budżet UE, pod warunkiem że otrzymujące państwa członkowskie dotrzymują swoich zobowiązań.

Mimo że w budżecie UE zawsze promowano pozytywną konwergencję gospodarczą i społeczną, a z uwagi na wyjątkowe okoliczności zdolność pożyczkowa dostępna na poziomie UE w ostatnich latach została zwiększona, to stabilizacja makroekonomiczna nie była jak dotąd wyraźnym celem budżetu UE. Doświadczenie kryzysu finansowego pokazało również, że struktura i zakres finansów publicznych UE jeszcze nie w pełni odpowiadają szczególnym potrzebom unii gospodarczej i walutowej, ani w odniesieniu do państw członkowskich strefy euro, ani państw członkowskich na drodze do przyjęcia euro.

Należy stworzyć mechanizm stabilizacji, który wspierałby państwa członkowskie strefy euro, aby mogły lepiej reagować na szybko zmieniającą się sytuację gospodarczą i ustabilizować swoje gospodarki w przypadku dużego wstrząsu asymetrycznego. Ujednolicenie polityki pieniężnej w strefie euro nieodwracalnie zmieniło instrumenty polityki makroekonomicznej, jakimi dysponują państwa członkowskie tej strefy. Każde państwo jest inne, a rozmiar i struktura gospodarki mają wpływ na prawdopodobieństwo narażenia na wstrząs. Kryzys ujawnił jednak, jak ograniczone są środki poszczególnych państw członkowskich strefy euro służące im do radzenia sobie z dużymi wstrząsami asymetrycznymi. Niektóre państwa tracą dostęp do rynków i możliwość samodzielnego pozyskiwania finansowania. W niektórych przypadkach doprowadziło to do długotrwałej recesji i wystąpienia negatywnych skutków ubocznych w innych państwach członkowskich.

Pamiętając o powyższym, w przypadku uzyskania zgody państw członkowskich mamy możliwość opracowania wspólnych instrumentów budżetowych na poziomie UE, które mogą pomóc w utrzymaniu stabilności strefy euro oraz przynieść korzyści całej UE. Aby instrumenty te odniosły sukces, były skuteczne i jak najbardziej efektywne dla podatnika, muszą powstawać w całkowitej synergii z innymi instrumentami budżetowymi istniejącymi w szerszych ramach prawnych Unii. Ponadto w przyszłości Europejski Mechanizm Stabilności (EMS) lub jego następcę prawny w formie Europejskiego Funduszu Walutowego mógłby realizować zadania związane ze wspieraniem stabilizacji makroekonomicznej, jeśli taka będzie wola państw członkowskich strefy euro, które są jego udziałowcami.

Proponowane rozporządzenie w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu Stabilizacji Inwestycji (EISI) jest jedną z inicjatyw stanowiących odpowiedź na wezwanie do ustanowienia mechanizmu stabilizacji, który pomagałby w łagodzeniu skutków wstrząsów

asymetrycznych i zapobieganiu ryzyku negatywnych skutków ubocznych, które to wezwanie wystosowano w komunikacie Komisji na temat nowych instrumentów budżetowych na rzecz stabilnej strefy euro osadzonych w ramach prawnych Unii⁶. Mechanizm stabilizacji jest przewidziany dla państw członkowskich strefy euro i powinien być otwarty dla państw członkowskich spoza strefy euro, które przystąpiły do mechanizmu kursowego II w następstwie pozytywnej decyzji w tej sprawie wydanej przez członków ERM II.

Inicjatywa ta ma formę wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady na mocy art. 175 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Art. 175 ust. 3 TFUE zezwala na ustanowienie instrumentu wspierającego kwalifikujące się inwestycje publiczne w państwach członkowskich, w których wystąpił duży wstrząs asymetryczny, w celu wzmocnienia spójności. Działanie to musi być prowadzone poza ramami funduszy strukturalnych, które nie przewidują specjalnego instrumentu na rzecz wspierania stabilizacji makroekonomicznej, i polega na utrzymaniu poziomu inwestycji publicznych w przypadku dużych wstrząsów asymetrycznych, pozostając bez uszczerbku dla środków przyjętych w ramach innych polityk Unii.

W interesie państw członkowskich leży osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości, jeśli chodzi o ich systemy i praktyki zarządzania inwestycjami publicznymi. Niniejszemu wnioskowi towarzyszy zatem załącznik, w którym określono metodykę i kryteria oceny takich systemów i praktyk zarządzania inwestycjami publicznymi, umożliwiające stwierdzenie obszarów, w których wymagane jest ich wzmocnienie w celu zwiększenia skutków inwestycji publicznych i potencjalnego wsparcia w ramach proponowanego instrumentu.

Na mocy niniejszego wniosku Komisja jest uprawniona do przyznawania pomocy finansowej państwom członkowskim, w których wystąpił duży wstrząs asymetryczny, poprzez zaciąganie pożyczek na rynkach finansowych lub u podmiotów finansowych w celu dalszego pożyczania tak uzyskanych środków z zamiarem wsparcia danego państwa członkowskiego w utrzymaniu kwalifikujących się inwestycji publicznych. Przewiduje się ponadto dotację na spłatę odsetek pokrywającą koszty odsetek od pożyczki poniesione przez państwo członkowskie będące beneficjentem.

Decyzja Komisji o udzieleniu wsparcia w ramach instrumentu uzależniona jest od spełnienia przez dane państwo członkowskie rygorystycznych kryteriów kwalifikowalności opartych na zgodności z decyzjami i zaleceniami przyjętymi w unijnych ramach nadzoru budżetowego i makroekonomicznego. Należy przypomnieć, że państwa członkowskie powinny nadal prowadzić racjonalną politykę budżetową i tworzyć bufory fiskalne w okresach dobrej koniunktury gospodarczej. Kryteria uruchomienia wsparcia w ramach instrumentu oparte są na dwóch warunkach dotyczących bezrobocia. Warunki te wybrano, ponieważ znaczny wzrost krajowych stóp bezrobocia dobrze obrazuje skutki dużego wstrząsu asymetrycznego w danym państwie członkowskim.

Ponadto obowiązek wykorzystania otrzymanego wsparcia na inwestycje realizujące cele polityczne przewidziane w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów oraz obowiązek utrzymania średniego poziomu inwestycji publicznych z pięciu ostatnich lat zapewniają możliwość realizacji celu proponowanego rozporządzenia, mianowicie zagwarantowania, aby spójność nie została zagrożona przez duży wstrząs asymetryczny.

⁶ COM(2017)822 final z dnia 6 grudnia 2018 r.

Niniejszy wniosek obejmuje również wzory służące do automatycznego ustalenia kwoty wsparcia w formie pożyczki oraz kwoty dotacji na spłatę odsetek. Jeśli chodzi o pożyczkę, jej kwota ustalana jest przy uwzględnieniu maksymalnego poziomu kwalifikujących się inwestycji publicznych, które mogą być objęte wsparciem, oraz dotkliwości dużego wstrząsu asymetrycznego.

Przewidziano jednak, że w ograniczonych i uzasadnionych przypadkach Komisja będzie mogła zwiększyć kwotę pożyczki do maksymalnego poziomu kwalifikującej się inwestycji publicznej. Tę ostatnią wielkość również ustala się na podstawie wzoru, który odzwierciedla stosunek kwalifikujących się inwestycji publicznych do PKB w UE w okresie pięciu lat przed zwróceniem się przez dane państwo członkowskie o wsparcie do PKB tego państwa członkowskiego w tym samym okresie.

Proponowanemu rozporządzeniu towarzyszy projekt umowy międzyrządowej, w ramach której państwa członkowskie uzgadniają przekazywanie do ustanowionego na mocy niniejszego rozporządzenia Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego wkładów krajowych obliczanych na podstawie udziału w dochodach pieniężnych rozdzielanych pomiędzy ich krajowe banki centralne. Głównym celem tego funduszu, który będzie zasilany wkładami krajowymi, będzie finansowanie dotacji na spłatę odsetek, do których to dotacji uprawnione są państwa członkowskie. Takie dotacje na spłatę odsetek pokrywają 100 % kosztów odsetek od zaciągniętych pożyczek.

Szczegółowe kryteria kwalifikowalności i uruchomienia wsparcia, a także wzory do obliczania wsparcia w formie pożyczki oraz kwoty dotacji na spłatę odsetek zapewniają szybką i efektywną procedurę podejmowania decyzji przez Komisję.

Nie wyklucza się, że w pewnym momencie w przyszłości Europejski Mechanizm Stabilności (EMS) lub jego następcą prawny będzie mógł samodzielnie decydować o udzielaniu wsparcia równoległe do instrumentu ustanawianego na mocy proponowanego rozporządzenia. W takim przypadku Komisja będzie dążyć do zagwarantowania, by takie wsparcie było udzielane w sposób spójny z proponowanym rozporządzeniem.

W celu uwzględnienia takiej potencjalnej równoległej interakcji pomiędzy jakimkolwiek przyszłym wsparciem z EMS a wsparciem w ramach przedmiotowego instrumentu w niniejszym wniosku przewiduje się możliwość przyjmowania przez Komisję aktów delegowanych w ograniczonej liczbie dziedzin. W szczególności przewiduje się akt delegowany regulujący wymianę informacji w odniesieniu do istotnych elementów pożyczki w ramach tego systemu. Przewiduje się ponadto możliwość przyjmowania aktów delegowanych w celu uzupełnienia lub zmiany proponowanego rozporządzenia w celu określenia zasad komplementarności między wsparciem z EMS a kwotami wsparcia z EISI obliczonymi na podstawie proponowanego instrumentu, a także w celu uregulowania kwestii przyznawania dotacji na spłatę odsetek w odniesieniu do ponoszonych kosztów odsetek od wsparcia z EMS.

Należy również przypomnieć, że instrument EISI ustanowiony na mocy proponowanego rozporządzenia należy postrzegać jako pierwszy krok w kierunku opracowania w przyszłości dobrowolnego mechanizmu ubezpieczeniowego służącego stabilizacji makroekonomicznej. Mechanizm ten opierałby się na dobrowolnych wkładach państw członkowskich strefy euro i mógłby umożliwiać zaciąganie pożyczek. Przewiduje się przegląd proponowanego rozporządzenia pięć lat po jego wejściu w życie w celu przeanalizowania ewentualnych problemów w tej dziedzinie i ich rozwiązania.

Niniejszy wniosek przewiduje jako datę rozpoczęcia stosowania 1 stycznia 2021 r. i jest przedstawiany Unii składającej się z 27 państw członkowskich, zgodnie z notyfikacją o zamiarze wystąpienia z Unii Europejskiej i Euratomu przekazaną przez Zjednoczone Królestwo na podstawie art. 50 Traktatu o Unii Europejskiej, otrzymaną przez Radę Europejską w dniu 29 marca 2017 r.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Instrument EISI proponowany w rozporządzeniu jest spójny z innymi instrumentami w ramach polityki spójności. Instrument ten uzupełnia programy wspierane przez Unię w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, które w ciągu ostatnich lat sfinansowały ponad połowę całkowitych inwestycji publicznych, przyczyniając się znacznie do wzmocnienia procesu wyrównywania poziomu rozwoju gospodarczego i społecznego w różnych krajach i regionach UE. W tym kontekście należy zauważyć, że zapewniono również lepsze powiązanie priorytetów europejskiego semestru z programami wspieranymi przez Unię w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich poprzez wprowadzenie warunków *ex ante* i warunków makroekonomicznych w drodze rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów⁷. Podobne warunki określają kwalifikowalność do wsparcia w ramach instrumentu EISI. EISI uzupełnia również inne instrumenty na szczeblu UE, które mogą pomóc szczególnie w łagodzeniu wstrząsów gospodarczych na poziomie krajowym lub lokalnym, takie jak Fundusz Solidarności Unii Europejskiej, który oferuje pomoc finansową państwom członkowskim lub regionom dotkniętym poważnymi klęskami żywiołowymi, oraz Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji, oferujący wsparcie osobom, które utraciły pracę w wyniku znaczących zmian strukturalnych w światowym handlu lub na skutek globalnego kryzysu gospodarczego i finansowego.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Instrument proponowany w rozporządzeniu jest zgodny z zasadami koordynacji polityki gospodarczej, w tym z paktem stabilności i wzrostu. Warunkiem kwalifikowalności w ramach instrumentu EISI jest zgodność z decyzjami i zaleceniami przyjętymi w unijnych ramach nadzoru budżetowego i makroekonomicznego. Europejski semestr jest głównym narzędziem koordynacji polityki gospodarczej państw członkowskich na szczeblu UE, w ramach którego państwa członkowskie omawiają swoje priorytety gospodarcze, społeczne i budżetowe, a postępy są monitorowane w określonych terminach w ciągu roku. W kontekście europejskiego semestru pakt stabilności i wzrostu oraz procedura korekty nadmiernych zakłóceń równowagi makroekonomicznej zapewniają utrzymanie zdrowych finansów publicznych i zapobiegają ryzyku wystąpienia zakłóceń. Ponadto dzięki optymalnemu wykorzystaniu elastyczności zapisanej w obowiązujących zasadach paktu stabilności i wzrostu wzmocniono powiązanie między inwestycjami, reformami strukturalnymi i odpowiedzialnością budżetową, przy jednoczesnym uwzględnieniu cyklicznych zmian warunków ekonomicznych występujących w państwach członkowskich.

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z 17 grudnia 2013 r.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Podstawę prawną niniejszego wniosku stanowi art. 175 ust. 3 TFUE. Do zastosowania tego artykułu konieczne jest spełnienie trzech warunków, co ma miejsce w tym przypadku.

Pierwszy warunek przewiduje, że konkretne działania muszą przyczyniać się do wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Proponowane rozporządzenie określa sprawne ramy umożliwiające udzielanie pomocy finansowej państwom członkowskim strefy euro, jak i państwom spoza tej strefy uczestniczącym w mechanizmie kursowym (ERM II), przeznaczonej na wsparcie kwalifikujących się inwestycji publicznych w formie pożyczek i dotacji na spłatę odsetek w celu złagodzenia dużego wstrząsu asymetrycznego i wzmocnienia spójności. Instrument ten jest narzędziem uzupełniającym, które w przypadku wystąpienia niestabilności makroekonomicznej pomaga państwom członkowskim będącym beneficjentami utrzymać inwestycje publiczne sprzyjające wzrostowi gospodarczemu. To z kolei przyczynia się do ułatwienia dostosowań gospodarczych w państwie członkowskim lub państwach członkowskich strefy euro oraz pomaga w powrocie na ścieżkę zrównoważonego wzrostu, przez co nie pogłębia się i nie przedłuża się recesja, która ma negatywny wpływ na ich sytuację gospodarczą i społeczną. Instrument ten powinien być uruchamiany w przypadku dużych wstrząsów asymetrycznych w państwie członkowskim lub szeregu państw członkowskich, kiedy uwidaczniają się ograniczenia innych mechanizmów i polityk krajowych, i podlega rygorystycznym kryteriom kwalifikowalności opartym na unijnych ramach nadzoru budżetowego i makroekonomicznego. Ponadto, aby zapewnić jego skuteczność, wsparcie w ramach tego instrumentu powinno być ukierunkowane na kwalifikujące się inwestycje publiczne w dziedzinach objętych zakresem działalności europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Zarządzenie skutkiem dużego wstrząsu asymetrycznego poprzez wykorzystanie instrumentów pozwalających utrzymać poziom inwestycji publicznych przyczynia się zatem do wzmocnienia spójności gospodarczej i społecznej.

Po drugie, działania te muszą być prowadzone poza ramami funduszy strukturalnych. Ani fundusze strukturalne, ani żaden inny specjalny instrument nie służą realizacji celu polegającego na stabilizacji makroekonomicznej w przypadku dużego wstrząsu asymetrycznego poprzez utrzymanie poziomu inwestycji publicznych w państwach członkowskich. Konieczność ustanowienia takiego instrumentu jest uzasadniona stanem faktycznym, gdyż reformy strukturalne, automatyczne stabilizatory fiskalne, uznaniowe środki polityki budżetowej ani jednolita polityka pieniężna Eurosystemu nie są w stanie w pełni zamortyzować dużych wstrząsów makroekonomicznych.

Po trzecie, niniejszy wniosek pozostaje bez uszczerbku dla środków przyjętych w ramach innych polityk Unii. W szczególności kwalifikowalność do otrzymania wsparcia w ramach przedmiotowego instrumentu jest wyraźnie uzależniona od spełnienia warunku zgodności z decyzjami i zaleceniami przewidzianymi w unijnych ramach nadzoru budżetowego i makroekonomicznego, zgodnie z tytułem VIII części III TFUE.

Środek oparty na art. 175 ust. 3 TFUE, który ma na celu wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, może być zaprojektowany w taki sposób, by tylko określony podzbiór państw członkowskich spełniał niezbędne warunki kwalifikowalności do otrzymania wsparcia, a ograniczenie to oparte jest na obiektywnych przesłankach. Wspieranie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz ustanowienie unii gospodarczej i walutowej są głównymi celami na podstawie art. 3 TUE. Unia walutowa ze względu na swoją

obecną strukturę nie dysponuje możliwościami ograniczania dużych wstrząsów asymetrycznych za pomocą mechanizmu pozwalającego na skuteczne utrzymanie poziomu inwestycji publicznych państw członkowskich. Brak polityki pieniężnej oraz kanały dokonywania korekt kursu walutowego na szczeblu krajowym ograniczają zestaw narzędzi dostępnych państwom członkowskim strefy euro do wykorzystania w celu zaradzenia wstrząsom asymetrycznym, co jednocześnie sprawia, że wszelka reakcja w odpowiedzi na taki wstrząs wymaga zastosowania pozostałych krajowych instrumentów polityki gospodarczej, tj. reform strukturalnych i polityki budżetowej, ale także – w większym stopniu – jednolitej polityki pieniężnej. Chociaż państwa członkowskie spoza strefy euro pozostają odpowiedzialne za swoją krajową polityką pieniężną i kursową, te które przyjmą euro w przewidywalnej przyszłości i uczestniczą w mechanizmie kursowym (ERM II) w ramach wypełniania swoich zobowiązań w zakresie urzeczywistnienia unii gospodarczej i walutowej, są de facto już ograniczone w prowadzeniu własnej polityki kursowej i pieniężnej.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Stabilność gospodarcza unii gospodarczej i walutowej (UGW) i państw członkowskich, które przyjęły euro, ma wymiar ogólnounijny. Państwa członkowskie strefy euro są ze sobą ściśle powiązane gospodarczo. Należy unikać sytuacji, w których wstrząsy gospodarcze i znaczne pogorszenie koniunktury gospodarczej skutkowałyby pogłębieniem i rozprzestrzenieniem się warunków skrajnych mających negatywny wpływ na spójność gospodarczą i społeczną. Jednak ze względu na strukturę UGW, ze scentralizowaną jednolitą polityką pieniężną, ale ze zdecentralizowaną polityką budżetową prowadzoną na poziomie krajowym, państwa członkowskie strefy euro samodzielnie nie są w stanie w wystarczającym stopniu zamortyzować dużych wstrząsów asymetrycznych. Potrzebne jest wzmocnienie dostępności narzędzi możliwych do zastosowania w sytuacji, gdy UGW ma do czynienia z bardzo poważnymi problemami w przypadku wystąpienia znacznych zakłóceń gospodarczych w poszczególnych państwach członkowskich. Chociaż państwa członkowskie spoza strefy euro pozostają odpowiedzialne za swoją krajową polityką pieniężną i kursową, te które przyjmą euro w przewidywalnej przyszłości i uczestniczą w mechanizmie kursowym (ERM II) w ramach wypełniania swoich zobowiązań w zakresie urzeczywistnienia unii gospodarczej i walutowej, są już de facto również ograniczone w prowadzeniu własnej polityki kursowej i pieniężnej. Kryzys finansowy i późniejszy kryzys gospodarczy w strefie euro wykazał poważne ograniczenia w funkcjonowaniu stabilizatorów fiskalnych i dyskrecjonalnych środków polityki budżetowej na szczeblu krajowym, nawet w państwach członkowskich o niskim poziomie długu publicznego i pozornie solidnych finansach publicznych. Przełożyło się to na procykliczne tendencje w polityce budżetowej, ze szkodą dla jakości finansów publicznych, a w szczególności inwestycji publicznych. Doświadczenie pokazuje również, że w celu zapewnienia stabilizacji w trudnych warunkach gospodarczych być może zbyt dużą wagę przywiązywano do jednolitej polityki pieniężnej. Spostrzeżenia te wskazują na konieczność utworzenia wspólnego instrumentu na szczeblu Unii umożliwiającego amortyzowanie takich wstrząsów, tak aby zapobiegać powiększaniu się różnic między wynikami makroekonomicznymi państw członkowskich strefy euro, a także państw członkowskich spoza strefy euro uczestniczących w mechanizmie kursowym (ERM II), które to różnice zagrażają spójności gospodarczej i społecznej.

Cel niniejszego proponowanego rozporządzenia nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie działające indywidualnie, a zatem, z uwagi na skalę działania, możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii zgodnie z art. 5 ust. 3 TUE.

- **Proporcjonalność**

Celem wniosku jest wspieranie inwestycji publicznych w celu zwiększenia spójności w państwach członkowskich, które borykają się z dużym wstrząsem asymetrycznym. Określono w nim zoptymalizowane ramy udzielania pomocy finansowej w formie pożyczek i dotacji na spłatę odsetek. Instrument ten jest narzędziem uzupełniającym względem istniejących unijnych instrumentów służących finansowaniu zatrudnienia, wzrostu gospodarczego i inwestycji, krajowych polityk budżetowych, ale również pomocy finansowej przeznaczonej na zaradanie sytuacjom kryzysowym, takich jak europejski mechanizm stabilizacji finansowej i EMS.

Oдноśna procedura podejmowania decyzji umożliwi efektywne i szybkie uruchomienie oraz wypłatę wsparcia przez Komisję po spełnieniu ściśle określonych kryteriów kwalifikowalności i kryteriów uruchomienia wsparcia, a także kryterium określającego inwestycje publiczne, które należy wspierać.

Jednocześnie niniejszy wniosek nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celu, jakim jest zaradzenie dużym wstrząsom asymetrycznym poprzez wsparcie inwestycji publicznych. Wsparcie w ramach proponowanego instrumentu podlega rygorystycznym kryteriom kwalifikowalności opartym na zgodności z decyzjami i zaleceniami przyjętymi w unijnych ramach nadzoru budżetowego i makroekonomicznego, a także jasnym i ściśle określonym kryteriom uruchomienia wsparcia opartym na dwóch warunkach dotyczących zatrudnienia. Państwo członkowskie będące beneficjentem ma ponadto obowiązek wykorzystania otrzymanej pomocy na kwalifikujące się inwestycje publiczne wspierające realizację celów politycznych określonych w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów. Przewiduje się mechanizm kontrolny i korekcyjny. Wysokość pożyczek i dotacji na spłatę odsetek ustalana jest na podstawie wzoru uwzględniającego maksymalny poziom kwalifikujących się inwestycji publicznych, które mogą być objęte wsparciem, oraz dotkliwość dużego wstrząsu asymetrycznego. Ponadto w celu zapewnienia, by jak największa liczba państw członkowskich mogła kwalifikować się do otrzymania wsparcia w formie pożyczki w ramach przedmiotowego instrumentu, ustalono pułap, który jest uzależniony od pozostałych środków dostępnych w budżecie UE. Dotacje na spłatę odsetek pokrywają koszty odsetek ponoszone przez państwa członkowskie w związku z pożyczkami otrzymanymi w ramach instrumentu. Ponadto w celu zwiększenia skutków inwestycji publicznych i potencjalnego wsparcia w ramach przedmiotowego systemu przewiduje się procedurę mającą na celu podniesienie jakości systemów i praktyk zarządzania inwestycjami publicznymi w państwach członkowskich.

- **Wybór instrumentu**

Niniejszy akt prawny ma formę rozporządzenia, ponieważ ustanawia on nowy instrument przyczyniający się do stabilizacji makroekonomicznej i musi być wiążący w całości oraz bezpośrednio stosowany we wszystkich państwach członkowskich.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Ocena proponowanego mechanizmu oparta była głównie na wiedzy ekspertów wewnętrznych. W celu oceny potencjalnego oddziaływania mechanizmu stabilizacji lub mechanizmu ubezpieczeniowego przeprowadzono symulacje na podstawie danych historycznych (1985–2017). Podejście to jest zgodne z normami przyjętymi w literaturze

fachowej w tej dziedzinie (Carnot i in. 2017; Arnold i in. 2018; Claveres i Stráský, 2018). Stabilizacyjne skutki zarówno mechanizmu stabilizacji, jak i mechanizmu ubezpieczeniowego ocenia się poprzez symulacje modelu makroekonomicznego QUEST (opracowanego przez Komisję i często wykorzystywanego w celu oceny skutków reform określonej polityki). Wyniki są zgodne z podobną procedurą przeprowadzoną przez MFW (Arnold i in., 2018). Ogólnie rzecz biorąc, należy uwzględnić odpowiednią fachową literaturę ekonomiczną i polityczną dotyczącą przesłanek dla wprowadzenia mechanizmu stabilizacji. Uwzględniono również dyskusje prowadzone na szczeblu Unii.

- **Ocena skutków**

Niniejszemu wnioskowi towarzyszy ocena skutków. W dniu 27 kwietnia 2018 r. Rada ds. Kontroli Regulacyjnej wydała w jego sprawie opinię pozytywną z zastrzeżeniami. [*inclusion of hyperlink to opinion of RSB necessary*] Kwestie podniesione przez Radę ds. Kontroli Regulacyjnej zostały uwzględnione w zmienionej wersji dokumentu roboczego służb Komisji zawierającym ocenę skutków [*inclusion of hyperlink to opinion of RSB necessary*]. Dodatkowo przeanalizowano opis głównych wariantów politycznych oraz współzależności z innymi aktami prawnymi, w tym kwestie dotyczące składu i ustalenia dotyczące finansowania. Wniosek dotyczący preferowanego wariantu jest obecnie przedstawiany bardziej szczegółowo. Dodatkowe szczegółowe informacje na temat zmian wprowadzonych w następstwie opinii Rady ds. Kontroli Regulacyjnej można znaleźć w specjalnym załączniku do dokumentu roboczego służb Komisji zawierającego ocenę skutków.

W ocenie skutków oprócz wariantu 1 przewidującego utrzymanie *status quo* przeanalizowano trzy warianty polityki w odniesieniu do mechanizmu stabilizacji.

Wariant 2 przewiduje system zaciągania i udzielania pożyczek skupiony na inwestycjach publicznych. Główny pośrednik, tj. Unia Europejska, udzielałaby pożyczek i ograniczonych dotacji państwom członkowskim, w których wystąpiły znaczne wstrząsy, w celu utrzymania aktywności w zakresie inwestycji publicznych. Jest on w większości zgodny z wnioskiem Komisji w kwestiach dotyczących Europejskiego Instrumentu Stabilizacji Inwestycji.

Wariant 3 przewiduje mechanizm ubezpieczeniowy. Polegałby on na gromadzeniu w określonym funduszu regularnych wkładów, w szczególności w normalnych warunkach i w okresie dobrej koniunktury gospodarczej, lub zasobów własnych. W przypadku wystąpienia w jakimś państwie członkowskim znacznego wstrząsu mogłoby one skorzystać ze wsparcia w formie wypłat/dotacji. Konieczna byłaby prawdopodobnie ograniczona możliwość zaciągania pożyczek, aby zapewnić wiarygodność i ciągłość funkcjonowania.

Wariant 4 przewiduje specjalny budżet strefy euro. Wspólny budżet nie koncentrowałby się głównie na stabilizacji gospodarczej, lecz raczej na zapewnianiu europejskich dóbr publicznych. Jednak poleganie na cyklicznych dochodach (np. z podatku dochodowego od osób prawnych) i antycyklicznych wydatkach (np. zasiłkach dla bezrobotnych) przyczyniłoby się do stabilizacji makroekonomicznej za pomocą automatycznych stabilizatorów na szczeblu UE. Można by ponadto przewidzieć elementy uznaniowe, które mogłyby dodatkowo wspierać oddziaływanie stabilizacyjne.

Europejski Instrument Stabilizacji Inwestycji (wariant 2) przyczyniłby się do realizacji celu dotyczącego spójności, oferując wsparcie finansowe w przypadku dużego wstrząsu asymetrycznego mającego wpływ na określone państwo członkowskie. Wsparcie to byłoby ukierunkowane na inwestycje publiczne w sektorach priorytetowych, a jego uruchomienie byłoby uzależnione od określonych wskaźników gospodarczych i wymagałoby spełnienia warunków kwalifikowalności. Udzielanie takiego wsparcia będzie stanowić mocną zachętę do

ochrony kluczowych inwestycji publicznych, a tym samym do utrzymania na odpowiednim poziomie wydatków, które mają zasadnicze znaczenie dla przyszłego wzrostu gospodarczego. Taki system umacniałby zatem wyniki, co stanowiłoby wyraźne przeciwieństwo tego, co miało miejsce podczas ostatniego kryzysu w niektórych krajach, w których znacznie ograniczono inwestycje publiczne. W tym wariancie wpływ na stabilizację makroekonomiczną jest ograniczony ze względu na fakt, że wsparcie udzielane jest w formie pożyczki. W obliczu znacznego wstrząsu państwo członkowskie nadal musiałyby poszukiwać kompromisu między działaniami wspierającymi poprzez wydatki zwiększające deficyt a kontrolą wzrostu długu publicznego. Ta konieczność poszukiwania kompromisu mogłaby jednak zostać złagodzona, gdyż państwa członkowskie miałyby dostęp do tańszego finansowania niż na rynku. Ponadto udzielanie finansowania przez UE mogłoby przekazywać wyraźny sygnał uczestnikom rynku, który mógłby działać jako katalizator, zapobiegając utracie dostępu do rynku i konieczności wdrażania pełnego programu dostosowań finansowych. Wariant ten jest zgodny z wymogiem braku stałych transferów pieniężnych, w tym sensie, że pożyczki są z natury tymczasowym wsparciem, a państwa członkowskie są prawnie zobowiązane do ich spłaty. Warunek ten jest szczególnie istotny. Zdania zainteresowanych stron są podzielone w kwestii potrzeby ustanowienia i formy mechanizmu stabilizacji, szczególnie w świetle obaw dotyczących neutralności ponad granicami państw. W związku z tym wariant 2 może być pod względem politycznym bardziej wykonalny, przynajmniej w najbliższej przyszłości.

Mechanizm ubezpieczeniowy (wariant 3) przewiduje znaczne wypłaty w przypadku dużego wstrząsu asymetrycznego mającego wpływ na określone państwo członkowskie, z zastrzeżeniem wystąpienia warunków gospodarczych i spełnienia warunków kwalifikowalności. Tego rodzaju „wypłaty ubezpieczeniowe” znacznie ograniczyłyby konieczność poszukiwania przez państwa członkowskie krótkoterminowego kompromisu między działaniami wspierającymi a kontrolą wzrostu krajowego deficytu i długu publicznego. Wypłaty te uzupełniałyby zatem krajowe automatyczne stabilizatory w niekorzystnych okolicznościach. Ułatwiałyby one prowadzenie sprawniejszej i bardziej antycyklicznej polityki budżetowej w całym cyklu koniunkturalnym, co byłoby również korzystne dla jakości krajowych finansów publicznych oraz umożliwiałoby unikanie nadmiernych wzrostów i spadków poziomu inwestycji publicznych. W zależności od zastosowanych parametrów wariant ten może mieć bardzo duży wpływ na stabilizację popytu, nawet w przypadku niewielkiej kwoty wkładów. Wariant 3 jest jednak stosunkowo trudny do pogodzenia z celem dotyczącym neutralności ponad granicami państw, gdyż niektóre państwa członkowskie mogłyby częściej lub w większym stopniu korzystać z wypłat, na przykład dlatego, że w ich gospodarkach cykle koniunkturalne są bardziej niestabilne. Niektóre cechy tego systemu mogłyby mieć istotne znaczenie dla poprawy w zakresie celu dotyczącego neutralności ponad granicami państw, takie jak wyższe wkłady w okresie dobrej koniunktury (co zapewniłoby większe wkłady ze strony gospodarek mniej stabilnych i przyspieszyłoby tworzenie buforów) oraz pewna forma oceny dotychczasowych doświadczeń (wkłady zmienne w zależności od wcześniejszego wykorzystania). Wydaje się jednak, że poparcie zainteresowanych stron dla tego wariantu jest zróżnicowane na obecnym etapie, gdyż niektóre z nich mogą dostrzegać w nim zbyt wiele zagrożeń wykraczających poza proporcjonalną odpowiedź na aktualne wyzwania.

Budżet strefy euro (wariant 4) przyczyniłby się do stabilizacji znacznych wstrząsów, gdyż podlegałby automatycznym wahaniom wraz z cyklem dochodów lub wydatków z tego budżetu. Skuteczność tego mechanizmu zależy od tego, w jakim stopniu elementy składowe tego budżetu są wrażliwe na wahania koniunktury, a także od wielkości tego budżetu. Skutki przyjęcia wariantu 4 wykraczałyby nieco poza zapewnienie mechanizmu stabilizacyjnego,

gdyż ustanowienie pełnego budżetu oznacza przeniesienie kompetencji w zakresie alokacji środków, zarówno po stronie dochodów, jak i po stronie wydatków, ze szczebla krajowego na szczebel europejski, dodatkowo do obecnego budżetu UE. Ustanowienie takiego budżetu wymagałoby zatem silnej woli politycznej i konsensusu. Konieczne byłyby dalsze rozważania i dyskusje w celu oceny jego treści i zwiększenia możliwości jego politycznej akceptacji.

Należy zauważyć, że te różne warianty polityczne nie wykluczają się wzajemnie i można je łączyć. W obecnej sytuacji preferowanym wariantem jest Europejski Instrument Stabilizacji Inwestycji (wariant 2). Wniósłby on znaczny wkład w realizację celów wspomnianych w sekcji 4 sprawozdania z oceny skutków. Wariant ten został w całości utrzymany przez Komisję jako element jej wniosku. Mechanizm ubezpieczeniowy (wariant 3) może wpływać bardzo skutecznie na stabilizację i w przypadku jego odpowiedniego zaprojektowania może być zgodny z celem polegającym na zapewnieniu neutralności ponad granicami państw, konieczne są jednak dalsze rozważania i dyskusje w celu oceny jego efektywności i zwiększenia jego akceptacji politycznej. Mechanizm ubezpieczeniowy znacznie wzmocniłby strukturę UGW, a zatem byłby bardzo cenny. Na obecnym etapie Komisja nie uwzględnia mechanizmu ubezpieczeniowego w formalnym wniosku, należy go jednak rozważyć jako element pakietu mechanizmu stabilizacji, który jest dodatkowy i uzupełniający względem wariantu 2. Taki pakiet tworzyłby spójną całość umożliwiającą zapewnienie znacznej stabilizacji. Wariant 4 może oferować pewne właściwości stabilizacyjne, których zakres zależy w dużej mierze od wielkości i elementów składowych proponowanego budżetu, konieczne są jednak dalsze rozważania i dyskusje w celu oceny jego treści i zwiększenia jego akceptacji politycznej.

Skutki systemu stabilizacji inwestycji (wariant 2) i mechanizmu ubezpieczeniowego (wariant 3) miałyby charakter przede wszystkim makroekonomiczny, zgodnie z informacjami przedstawionymi powyżej. Ponadto wariant 2, czyli instrument stabilizacji inwestycji, poprawiłby strukturę finansów publicznych poprzez ochronę poziomu aktywności w zakresie inwestycji publicznych. Wariant ten częściowo nawiązuje do aspektu utrzymania i doskonalenia umiejętności, a zatem pociąga za sobą pewne korzyści społeczne. W wariantcie 3 przewidującym mechanizm ubezpieczeniowy skutki środowiskowe i społeczne byłyby stosunkowo trudne do oceny. W wariantcie 4 przewidującym budżet strefy euro skutki środowiskowe i społeczne byłyby prawdopodobnie pozytywne, jednak wariant ten nie został wystarczająco dokładnie zdefiniowany, aby możliwa była pogłębiona ocena.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek może mieć wpływ finansowy na budżet. Pożyczki, które Komisja mogłaby przyznawać państwom członkowskim na mocy proponowanego instrumentu nie mogą przekroczyć stałego pułapu w wysokości 30 mld EUR. Pożyczki te stanowią zobowiązania warunkowe dla budżetu UE w przypadku, gdy państwo członkowskie nie wywiązuje się ze zobowiązań związanych ze spłatą pożyczki udzielonej w ramach przedmiotowego systemu.

Dotacje na spłatę odsetek będą finansowane z Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego zasilanego rocznymi wkładami krajowymi w oparciu o udział poszczególnych krajowych banków centralnych państw członkowskich strefy euro w dochodach pieniężnych Eurosystemu. Taka sama wartość odniesienia miałyby zastosowanie do państw członkowskich spoza strefy euro uczestniczących w mechanizmie kursowym (ERM II). Te wkłady krajowe stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel i nie mają wpływu na budżet UE.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

• **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

W akcie przewiduje się sporządzanie co pięć lat sprawozdania i dokonywanie przeglądu stosowania rozporządzenia. W tym celu Komisja powinna przedstawić sprawozdanie oceniające, w którym ocenia się między innymi skuteczność rozporządzenia, jak również jego wkład w prowadzenie polityk gospodarczych państw członkowskich strefy euro w taki sposób, aby zwiększyć spójność w ramach Unii, wkład w realizację unijnej strategii na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz wkład w inwestycje publiczne w państwach członkowskich strefy euro korzystających ze wsparcia w ramach niniejszego aktu prawnego. Sprawozdanie powinno zawierać również analizę stosowności opracowania mechanizmu ubezpieczeniowego służącego stabilizacji makroekonomicznej. W odpowiednich przypadkach do sprawozdania dołącza się propozycje zmian niniejszego aktu. Sprawozdanie należy przekazać Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Eurogrupie.

Oceny będą przeprowadzane zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 13 kwietnia 2016 r.⁸, w którym trzy instytucje potwierdziły, że ocena obowiązującego ustawodawstwa i polityk powinna stanowić podstawę dla oceny skutków poszczególnych wariantów dalszych działań. Oceny będą podlegać wyniki programów w terenie i będzie się ona opierać na wskaźnikach i poziomach docelowych oraz szczegółowej analizie stopnia, w jakim program można uznać za odpowiedni, skuteczny, wydajny, spójny z innymi strategiami UE i zapewniający wystarczającą wartość dodaną UE. Oceny będą obejmowały wnioski z dotychczasowych doświadczeń, aby umożliwić wykrycie ewentualnych luk i problemów lub dalsze usprawnienie działań lub ich rezultatów oraz zmaksymalizowanie ich wykorzystania i wpływu.

• **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

W **części I** proponowanego rozporządzenia (art. 1 i 2) przewiduje się ustanowienie Europejskiego Instrumentu Stabilizacji Inwestycji (EISI) będącego instrumentem pomocy finansowej na mocy art. [220] zmienionego rozporządzenia finansowego, wspierającym inwestycje publiczne w państwach członkowskich, w których występuje duży wstrząs asymetryczny, w celu wzmocnienia spójności. Wymieniono w niej ponadto formy, jakie mogłoby przybrać taka pomoc finansowa, mianowicie pożyczek i dotacji na spłatę odsetek. W części tej podkreślono również, że niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie do państw członkowskich strefy euro, jak i państw członkowskich spoza strefy euro, które uczestniczą w mechanizmie kursowym (ERM II). Część ta zawiera również najważniejsze definicje, które są stosowane w całym akcie.

Część II proponowanego rozporządzenia (art. 3–5) zawiera kryteria, które muszą zostać spełnione przez państwo członkowskie, aby mogło ono skorzystać ze wsparcia w ramach EISI. Należy dokonać rozróżnienia między dwoma zestawami kryteriów.

Po pierwsze, proponowany akt zawiera kryteria kwalifikowalności oparte na zgodności z decyzjami i zaleceniami przyjętymi na podstawie ram budżetowych Unii określonych w art. 126 ust. 8 i art. 126 ust. 11 TFUE i w rozporządzeniu (UE) nr 1466/97, jak również na podstawie ram nadzoru makroekonomicznego ustanowionych rozporządzeniem (UE) nr 1176/2011. Należy także określić, że w przypadku gdy państwo członkowskie strefy euro

⁸ Porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.; Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1–14.

objęte jest programem dostosowań makroekonomicznych, nie będzie mogło skorzystać ze wsparcia w ramach niniejszego systemu, lecz w ramach programu może mu zostać przekazane finansowanie na wsparcie inwestycji publicznych. W ramach proponowanego aktu przewiduje się taki sam system dla państw członkowskich spoza strefy euro, które korzystają z pomocy dla bilansów płatniczych. Wreszcie, w przypadku gdy państwa członkowskie uzgodnią zawarcie umowy międzyrządowej w sprawie finansowania dotacji na spłatę odsetek, płatność rocznych wkładów powinna stanowić kryterium kwalifikowalności, zanim państwo członkowskie będzie mogło skorzystać z dotacji na spłatę odsetek w ramach tego systemu.

Po drugie, należy przewidzieć kryteria uruchomienia wsparcia, aby zapewnić szybkie i skuteczne uruchamianie wsparcia z EISI. Takie uruchomienie powinno być uzależnione od spełnienia dwóch warunków dotyczących bezrobocia, które są oparte na wskaźniku stanowiącym porównanie krajowej stopy bezrobocia ze średnią stopą w przeszłości oraz na wskaźniku dotyczącym zmiany poziomu bezrobocia w stosunku do określonego prognozy w poprzednim roku. Po pierwsze, wybór kryteriów uruchomienia wsparcia uznano z kilku powodów. Stopa bezrobocia jest doskonałym wskaźnikiem cyklu koniunkturalnego. Ponadto wpływ wstrząsów na finanse publiczne jest zazwyczaj opóźniony w stosunku do cyklu wzrostu i w rzeczywistości jest mniej lub bardziej zgodny z cyklem bezrobocia. Ponadto opóźnienie odzwierciedlające wykorzystanie stopy bezrobocia nie osłabiłoby użyteczności przedmiotowego instrumentu w zakresie celu polegającego na stabilizacji, ponieważ początkowo państwa członkowskie byłyby zobowiązane do wykorzystania swoich automatycznych stabilizatorów i własnych polityk. Po drugie, wykorzystanie wspomnianych dwóch warunków dotyczących uruchomienia zapewniłoby wyższy stopień pewności, że państwo członkowskie doświadcza dużego wstrząsu asymetrycznego o charakterze tymczasowym i szczególnie dla tego państwa. Wspomniane dwa warunki uruchomienia umożliwiłyby również ukierunkowanie wsparcia na okresy znacznego pogorszenia koniunktury gospodarczej. Te dwa warunki dotyczyłyby sytuacji, w których następuje wzrost bezrobocia.

W części tej przewiduje się również zobowiązanie państw członkowskich otrzymujących pomoc na mocy proponowanego rozporządzenia do przeznaczenia otrzymanego wsparcia na kwalifikujące się inwestycje publiczne, tj. na nakłady brutto na środki trwałe sektora instytucji rządowych i samorządowych w celu wsparcia celów politycznych określonych w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów oraz na inwestycje społeczne (kształcenie i szkolenie), a także w celu utrzymania ogólnego poziomu inwestycji publicznych na stałym poziomie, odpowiadającym średniemu poziomowi inwestycji publicznych z ostatnich pięciu lat. Jeśli chodzi o drugi element, Komisja powinna dysponować pewną swobodą uznania w przeprowadzanej przez nią ocenie, tak aby uwzględnić sytuacje, gdy inwestycje w państwie członkowskim rozwijały się w sposób niezrównoważony. Należy przewidzieć mechanizm korygujący w celu zapobiegania niekwalifikowalnym wydatkom i ponoszeniu przez Unię odpowiedzialności za niekwalifikowalne pożyczki. Wydaje się to konieczne w celu ochrony interesów finansowych Unii. W przypadku gdy państwo członkowskie nie spełni tego kryterium, Komisja powinna mieć możliwość zażądania pełnej lub częściowej spłaty pożyczki i podjęcia decyzji, że po spłacie pożyczki państwo członkowskie nie będzie mogło skorzystać z dotacji na spłatę odsetek. Wyniki takiej kontroli powinny być również podawane do wiadomości publicznej.

W **części III** proponowanego rozporządzenia (art. 6–8) określono procedurę szybkiego udzielenia wsparcia z EISI. Po otrzymaniu wniosku o wsparcie Komisja powinna sprawdzić spełnienie kryteriów kwalifikowalności i kryteriów uruchomienia wsparcia oraz wydać decyzję w sprawie warunków wsparcia, które udzielane jest w formie pożyczki. Należy

określić takie elementy, jak kwota pożyczki, średni okres wymagalności, wzór na obliczenie kosztów pożyczki, okres dostępności wsparcia. Państwo członkowskie będące beneficjentem powinno być również uprawnione do dotacji na spłatę odsetek w momencie spłaty pożyczki lub wymagalności odsetek. Ponadto w tej części proponowanego aktu prawnego określono również formy wsparcia z EISI.

W części IV proponowanego rozporządzenia (art. 7–10) określono pulę środków finansowych przeznaczonych na ten instrument. Komisja powinna mieć możliwość zaciągania pożyczek na rynkach finansowych, aby wykorzystywać pozyskane w ten sposób środki na pożyczki dla państw członkowskich. Wysokość takich pożyczek zaciąganych przez Komisję powinna być ograniczona stałym pułapem wynoszącym 30 mld EUR. Jeśli chodzi o dotacje na spłatę odsetek, powinny one służyć do zrekompensowania kosztów odsetek, które państwa członkowskie ponoszą w związku z pożyczką. W celu ich finansowania tych dotacji Komisja powinna mieć możliwość korzystania z Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego. W części tej przedstawiono również wzory, które Komisja powinna wykorzystywać do obliczania wysokości pożyczek i dotacji na spłatę odsetek w ramach instrumentu EISI.

W odniesieniu do pożyczek udzielanych w ramach tego instrumentu, należy dokonać rozróżnienia między wzorem służącym do ustalenia maksymalnego poziomu kwalifikujących się inwestycji publicznych (I_s), które mogą być wspierane, a wzorem służącym do obliczenia kwoty wsparcia (S) w formie pożyczki. Oba wzory są ze sobą powiązane. Maksymalny poziom kwalifikujących się inwestycji publicznych (I_s), które mogą być wspierane z EISI, należy ustalać automatycznie na podstawie wzoru, który odzwierciedla stosunek kwalifikujących się inwestycji publicznych do PKB w UE w okresie pięciu lat przed złożeniem przez dane państwo członkowskie wniosku o wsparcie oraz PKB tego państwa członkowskiego w tym samym okresie. Ta maksymalna kwota powinna być również dostosowana do dostępnych środków, tj. do stałego pułapu ustalonego w niniejszym rozporządzeniu. Maksymalna kwota pożyczki powinna być również ustalana automatycznie na podstawie wzoru uwzględniającego maksymalny poziom kwalifikujących się inwestycji publicznych, które mogą być objęte wsparciem, oraz dotkliwość dużego wstrząsu asymetrycznego. Pożyczka powinna być również dostosowana do dotkliwości wstrząsu. Kwota pożyczki może zostać zwiększona do maksymalnego poziomu kwalifikujących się inwestycji publicznych (I_s) w przypadku, gdy wstrząs asymetryczny jest szczególnie dotkliwy. W tym celu jako wskaźnik należy wykorzystać wzrost krajowej kwartalnej stopy bezrobocia. Ponadto wsparcie w formie pożyczki powinno być ograniczone do 30 % pozostałych dostępnych środków poniżej pułapu ustalonego w celu dostosowywania pożyczek do dostępnych środków w budżecie UE, tak aby zapewnić jak największej liczbie państw członkowskich możliwość zakwalifikowania się do wsparcia w ramach tego instrumentu.

Kwota dotacji na spłatę odsetek powinna być ustalana automatycznie jako stały odsetek kosztów odsetek ponoszonych przez dane państwo członkowskie z tytułu pożyczki w ramach tego instrumentu.

W tej części proponowanego rozporządzenia przewiduje się również potencjalne zaangażowanie Europejskiego Mechanizmu Stabilności (EMS) lub jego następcy prawnego, gdyby ten ostatni w sposób niezależny zdecydował w przyszłości, że również będzie udzielał pomocy finansowej wspierającej inwestycje publiczne do celów stabilizacji makroekonomicznej. W tym celu Komisja powinna dążyć do zapewnienia, by taka pomoc przyznawana była na warunkach, które są spójne z warunkami określonymi w proponowanym rozporządzeniu. Należy przewidzieć dla Komisji uprawnienie do przyjmowania aktów delegowanych uzupełniających proponowane rozporządzenie w kwestii wymiany informacji na temat różnych elementów pożyczki oraz w kwestii zasad określających komplementarność

między wsparciem z EMS i wsparciem w ramach niniejszego instrumentu obliczanym na podstawie wzorów dotyczących wysokości pożyczki i dotacji na spłatę odsetek.

Część V proponowanego rozporządzenia (art. 11–16) zawiera przepisy proceduralne dotyczące wypłaty i wdrażania wsparcia w formie pożyczek w ramach przedmiotowego instrumentu. Są to w szczególności przepisy dotyczące wypłaty wsparcia, operacji zaciągania i udzielania pożyczek, kosztów oraz zarządzania pożyczkami. Na końcu tej części przedstawiono przepisy dotyczące kontroli.

W **części VI** proponowanego rozporządzenia (art. 17–19) przewiduje się ustanowienie Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego („funduszu”) i zasady korzystania z niego. Fundusz powinien być zasilany wkładami wnoszonymi przez państwa członkowskie zgodnie z umową międzyrządową, która określa metody ich obliczania i zasady dotyczące ich przekazywania. W przypadku państw członkowskich strefy euro krajowe wkłady powinny być obliczane jako odsetek dochodów pieniężnych rozdzielanych pomiędzy krajowe banki centralne państw członkowskich strefy euro. Do celów obliczania wysokości wkładów EBC powinien co roku, najpóźniej do dnia 30 kwietnia, przekazywać Komisji informację o kwocie dochodów pieniężnych każdego krajowego banku centralnego. W przypadku państw członkowskich spoza strefy euro do celów stosowania proponowanego aktu dochody pieniężne Eurosystemu powinny służyć jako podstawa do obliczania ich wkładu krajowego. Należy stosować specjalny klucz obliczeniowy. W przypadku zawarcia takiej umowy międzyrządowej otrzymanie dotacji na spłatę odsetek powinno być uzależnione od wpłacenia przez państwa członkowskie swoich wkładów rocznych.

Fundusz powinien być wykorzystywany wyłącznie do wypłat dotacji na spłatę odsetek. Przyznanie takiej dotacji powinno być uzależnione od dostępności środków w funduszu, a w przypadku niewystarczających zasobów należy wprowadzić system odraczania płatności. Komisja powinna administrować funduszem w oparciu o ostrożną i bezpieczną strategię inwestycyjną.

W **części VII** proponowanego aktu (art. 20) przewiduje się ocenę przez Komisję jakości systemów i praktyk zarządzania inwestycjami publicznymi w państwach członkowskich. Ocena ta powinna być przewidziana jako środek towarzyszący w celu zwiększenia skutków inwestycji publicznych i wsparcia z EISI. Szczegółowa metodyka została przewidziana w załączniku do proponowanego rozporządzenia i jest oparta na najlepszych praktykach stosowanych przez MFW i OECD.

W **części VIII** proponowanego rozporządzenia (art. 21–23) określono przepisy dotyczące wykonywania przekazanych uprawnień, sprawozdawczości i przeglądu oraz wejścia w życie proponowanego rozporządzenia. W odniesieniu do regularnej sprawozdawczości Komisja powinna między innymi przeanalizować stosowność opracowania mechanizmu ubezpieczeniowego do celów stabilizacji makroekonomicznej oraz, kiedy tylko dostępne będą wiarygodne dane, rozważyć, czy w definicji kwalifikujących się inwestycji publicznych należy uwzględnić inwestycje społeczne w kształcenie i szkolenie.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu Stabilizacji Inwestycji**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 175 ust. 3,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Banku Centralnego⁹,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹⁰,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów¹¹,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Wspieranie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz ustanowienie unii gospodarczej i walutowej (UGW) to kluczowe cele określone w traktatach.
- (2) Wzmocnienie spójności gospodarczej między państwami członkowskimi, których walutą jest euro, przyczyniłoby się do stabilności unii walutowej i do harmonijnego rozwoju całej Unii.
- (3) Państwa członkowskie powinny w taki sposób prowadzić i koordynować swoje polityki gospodarcze, by realizować cel polegający na wzmacnianiu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.
- (4) Bezprecedensowy kryzys finansowy i spowolnienie gospodarcze, których doświadczył cały świat i strefa euro, wykazały, że dostępne w strefie euro instrumenty, takie jak jednolita polityka monetarna, automatyczne stabilizatory fiskalne i uznaniowe środki polityki budżetowej na poziomie krajowym, są niewystarczające do zamortyzowania dużych wstrząsów asymetrycznych.
- (5) W celu ułatwienia dostosowań makroekonomicznych i amortyzowania dużych wstrząsów asymetrycznych w ramach obecnej struktury instytucjonalnej państwa członkowskie, których walutą jest euro, oraz inne państwa członkowskie uczestniczące w mechanizmie kursowym (ERM II) muszą opierać się w większym stopniu na pozostałych instrumentach polityki gospodarczej, takich jak automatyczne stabilizatory fiskalne i inne uznaniowe środki polityki budżetowej, co ogółem utrudnia dostosowania. Przebieg kryzysu w strefie euro wskazuje również, że polegano w

⁹ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

¹⁰ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

¹¹ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

dużym stopniu na jednolitej polityce pieniężnej w celu zapewnienia stabilizacji w trudnych warunkach makroekonomicznych.

- (6) Kryzys finansowy spowodował procykliczne tendencje w polityce budżetowej, ze szkodą dla jakości finansów publicznych, a w szczególności inwestycji publicznych. Ta słabość przyczyniła się z kolei do dużych różnic pod względem wyników makroekonomicznych między państwami członkowskimi, zagrażających spójności.
- (7) Konieczne są zatem dodatkowe instrumenty, aby uniknąć w przyszłości sytuacji, w których duże wstrząsy asymetryczne doprowadziłyby do pogłębienia i rozprzestrzenienia się warunków skrajnych i do osłabienia spójności.
- (8) W szczególności, w celu wsparcia państw członkowskich, których walutą jest euro, lepszego reagowania na szybko zmieniającą się sytuację gospodarczą i stabilizowania ich gospodarek poprzez utrzymanie poziomu inwestycji publicznych w przypadku dużych wstrząsów asymetrycznych, należy ustanowić Europejski Instrument Stabilizacji Inwestycji (EISI).
- (9) Korzyści z EISI powinny czerpać nie tylko państwa członkowskie, których walutą jest euro, lecz także inne państwa członkowskie uczestniczące w mechanizmie kursowym (ERM II).
- (10) EISI powinien stać się unijnym instrumentem, który uzupełnia krajowe polityki budżetowe. Należy przypomnieć, że państwa członkowskie powinny nadal prowadzić racjonalną politykę budżetową i tworzyć bufony fiskalne w okresach dobrej koniunktury gospodarczej.
- (11) Na poziomie Unii europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej zapewnia ramy dla określania krajowych priorytetów w zakresie reform oraz monitorowania ich realizacji. Państwa członkowskie opracowują swoje własne krajowe wieloletnie strategie inwestycyjne wspierające realizację tych priorytetów. Strategie te powinny być przedstawiane wraz z rocznymi krajowymi programami reform w celu określenia i skoordynowania priorytetowych projektów inwestycyjnych, które mają być wspierane ze środków krajowych lub unijnych. Powinny też służyć wykorzystywaniu unijnego finansowania w spójny sposób oraz maksymalizowaniu wartości dodanej wsparcia finansowego pochodzącego w szczególności z programów wspieranych przez Unię w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, EISI oraz InvestEU – w stosownych przypadkach.
- (12) Europejski Mechanizm Stabilności (EMS) lub jego następcę prawny może zapewnić pomoc dodatkową do wsparcia w ramach EISI.
- (13) Wsparcie z EISI powinno być udzielane w przypadku, gdy państwo członkowskie lub szereg państw członkowskich, których walutą jest euro, albo inne państwa członkowskie uczestniczące w mechanizmie kursowym (ERM II) mają do czynienia z dużym wstrząsem asymetrycznym. Zmiany stóp bezrobocia są ściśle powiązane z wahaniami cyklu koniunkturalnego w takich państwach członkowskich. Duży wzrost krajowej stopy bezrobocia powyżej długookresowej średniej jest wyraźnie wskazuje na duży wstrząs w państwie członkowskim. Wstrząsy asymetryczne dotyczą jedno państwo członkowskie lub kilka państw członkowskich w znacznie większym stopniu niż wszystkie państwa członkowskie w ujęciu średnim.

- (14) Wsparcie z EISI powinno być zatem uruchamiane na podstawie dwóch warunków opartych na wysokości krajowej stopy bezrobocia w stosunku do jej wysokości w przeszłości oraz na zmianie stopy bezrobocia w porównaniu do określonego progu.
- (15) Państwo członkowskie wnoszące o wsparcie z EISI powinno spełniać rygorystyczne kryteria kwalifikowalności oparte na zgodności z decyzjami i zaleceniami przyjętymi w unijnych ramach nadzoru budżetowego i gospodarczego w okresie dwóch lat przed złożeniem wniosku, tak aby nie ograniczać zachęty dla tego państwa członkowskiego do prowadzenia ostrożnej polityki budżetowej.
- (16) Państwa członkowskie, których walutą jest euro i które korzystają ze pomocy finansowej z EMS, europejskiego mechanizmu stabilizacji finansowej (EFSM) lub Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW) i są objęte programem dostosowań makroekonomicznych w rozumieniu art. 7 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 472/2013¹², nie powinny korzystać ze wsparcia z EISI, gdyż ich potrzeby w zakresie finansowania, w tym na cele utrzymania poziomu inwestycji publicznych, są zaspokajane w ramach przyznanej pomocy finansowej.
- (17) Państwa członkowskie objęte derogacją, które korzystają z pomocy dla bilansów płatniczych w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. a) rozporządzenia Rady (WE) nr 332/2002¹³ nie powinny korzystać ze wsparcia z EISI, gdyż ich potrzeby w zakresie finansowania, w tym na cele utrzymania poziomu inwestycji publicznych, są zaspokajane w ramach przyznanego instrumentu średnioterminowej pomocy finansowej.
- (18) Wsparcie z EISI powinno mieć formę pożyczek udzielanych zainteresowanym państwom członkowskim. Taki instrument zapewniłby im finansowanie umożliwiające kontynuowanie inwestycji publicznych.
- (19) Oprócz pożyczek zainteresowanym państwom członkowskim należy przyznawać dotacje na spłatę odsetek pokrywające koszty odsetek związanych z tymi pożyczkami jako szczególny rodzaj pomocy finansowej na mocy art. 220 rozporządzenia finansowego. Takie dotacje na spłatę odsetek stanowiłyby obok pożyczek dodatkowe wsparcie dla państw członkowskich doświadczających wstrząsu asymetrycznego, wobec których rynki zaostrzyły warunki finansowania.
- (20) W celu szybkiego zapewnienia wsparcia z EISI należy powierzyć Komisji kompetencje w zakresie udzielania pożyczek, o ile spełnione są kryteria kwalifikowalności i kryteria uruchomienia wsparcia, a także kompetencje do podejmowania decyzji w sprawie przyznania dotacji na spłatę odsetek.
- (21) Państwa członkowskie powinny przeznaczyć wsparcie otrzymane z EISI na kwalifikujące się inwestycje publiczne, a także utrzymać ogólny poziom inwestycji publicznych na stałym poziomie, odpowiadającym średniemu poziomowi inwestycji publicznych z ostatnich pięciu lat, tak aby zapewnić realizację celu określonego w niniejszym rozporządzeniu. W tej kwestii oczekuje się od państw członkowskich, by ich priorytetem było utrzymanie kwalifikujących się inwestycji finansowanych z funduszy polityki spójności w ramach programów wspieranych przez Unię za

¹² Rozporządzenie (UE) nr 472/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru gospodarczego i budżetowego nad państwami członkowskimi należącymi do strefy euro dotkniętymi lub zagrożonymi poważnymi trudnościami w odniesieniu do ich stabilności finansowej (Dz.U. L 140 z 27.5.2013, s. 1).

¹³ Rozporządzenie Rady (WE) nr 332/2002 z dnia 18 lutego 2002 r. ustanawiające instrument średnioterminowej pomocy finansowej dla bilansów płatniczych państw członkowskich (Dz.U. L 53 z 23.2.2002, s. 1).

pośrednictwem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

- (22) W związku z tym Komisja powinna zbadać, czy dane państwo członkowskie spełniło te warunki. W przypadku ich niespełnienia państwo członkowskie powinno spłacić część lub całość otrzymanej pożyczki i nie powinno być uprawnione do otrzymania dotacji na spłatę odsetek.
- (23) Maksymalny poziom kwalifikujących się inwestycji publicznych (Is), które mogą być wspierane pożyczką z EISI dla państwa członkowskiego, należy ustalać automatycznie na podstawie wzoru, który odzwierciedla stosunek kwalifikujących się inwestycji publicznych do produktu krajowego brutto (PKB) w Unii w okresie pięciu lat przed złożeniem przez dane państwo członkowskie wniosku o udzielenie pożyczki oraz PKB tego państwa członkowskiego w tym samym okresie. Maksymalny poziom kwalifikujących się inwestycji publicznych powinien być również dostosowany za pomocą współczynnika korygującego (α) do stałego pułapu ustalonego w budżecie Unii. Współczynnik ten określany jest w taki sposób, że podczas ostatniego kryzysu możliwe byłoby przekazanie państwom członkowskim całego wsparcia z EISI, gdyby mechanizm ten wtedy obowiązywał.
- (24) Kwota pożyczki z EISI powinna być również ustalana automatycznie na podstawie wzoru uwzględniającego, po pierwsze, maksymalny poziom kwalifikujących się inwestycji publicznych, które mogą być objęte wsparciem z EISI, a po drugie – dotkliwość dużego wstrząsu asymetrycznego. Wsparcie ustalone na podstawie tego wzoru powinno być również dostosowane za pomocą współczynnika (β) w zależności od dotkliwości danego wstrząsu. Współczynnik ten jest ustalany w taki sposób, że w przypadku wstrząsu powodującego wzrost bezrobocia o ponad 2,5 punktu procentowego państwu członkowskiemu udostępniana jest maksymalna kwota wsparcia. Pożyczka z EISI może zostać podwyższona do maksymalnego poziomu kwalifikujących się inwestycji publicznych w przypadku, gdy wstrząs asymetryczny jest szczególnie dotkliwy, co wynika z innych wskaźników określających pozycję danego państwa członkowskiego w cyklu koniunkturalnym (np. ankiet poziomu zaufania) oraz pogłębionej analizy sytuacji makroekonomicznej (przeprowadzonej w szczególności w kontekście prognozy makroekonomicznej i europejskiego semestru). W celu zapewnienia, by jak największa liczba państw członkowskich mogła kwalifikować się do otrzymania wsparcia z EISI, pożyczka dla państwa członkowskiego nie powinna przekraczać 30 procent pozostałych dostępnych środków w ramach pułapu określonego do celów dostosowywania wysokości pożyczek z EISI do środków dostępnych w budżecie Unii.
- (25) Kwota dotacji na spłatę odsetek z EISI powinna być ustalana automatycznie jako określony odsetek kosztów odsetek od pożyczki z EISI poniesionych przez państwo członkowskie.
- (26) Należy ustanowić Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego w celu finansowania dotacji na spłatę odsetek. Fundusz Wsparcia Stabilizacyjnego powinien być zasilany wkładami krajowymi państw członkowskich, których walutą jest euro, oraz innych państw członkowskich uczestniczących w mechanizmie kursowym (ERM II).
- (27) Kwestie dotyczące ustalania kwoty wkładów krajowych do Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego, jak i ich przekazywania powinny być regulowane umową międzyrządową, która ma być zawarta przez państwa członkowskie, których walutą

jest euro, oraz inne państwa członkowskie, które uczestniczą w mechanizmie kursowym (ERM II). Umowa ta powinna przewidywać, że wkłady krajowe wszystkich państw członkowskich są obliczane w oparciu o udział krajowych banków centralnych państw członkowskich strefy euro w dochodach pieniężnych Eurosystemu. W przypadku państw członkowskich, które uczestniczą w ERM II należy przewidzieć specjalny klucz obliczeniowy do ustalania wysokości wkładów. Komisja powinna wspierać państwa członkowskie przy obliczaniu tych wkładów. W tym celu Europejski Bank Centralny (EBC) powinien przekazywać Komisji informację o kwocie dochodu pieniężnego, do której uprawnione są poszczególne krajowe banki centralne Eurosystemu.

- (28) Po wejściu w życie wspomnianej umowy międzyrządowej wypłata państwu członkowskiemu dotacji na spłatę odsetek powinna być uzależniona od przekazania przez to państwo członkowskie swojego wkładu rocznego do Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego. Wypłata dotacji na spłatę odsetek powinna być uzależniona od dostępności wystarczających środków w Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego. Wypłata dotacji na spłatę odsetek z Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego powinna zostać odroczone, jeśli wysokość tej dotacji na rzecz państwa członkowskiego przekracza 30 procent środków dostępnych w Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego w momencie, gdy należna jest taka płatność.
- (29) Komisja powinna być odpowiedzialna za bezpieczne i ostrożne zarządzanie aktywami Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego.
- (30) W celu zwiększenia skutków inwestycji publicznych i potencjalnego wsparcia z EISI, należy zapewnić – i w odpowiednich przypadkach podnieść – jakość systemów i praktyk zarządzania inwestycjami publicznymi w państwach członkowskich. Komisja powinna regularnie przeprowadzać ocenę w formie sprawozdania, która w uzasadnionych przypadkach powinna zawierać zalecenia dotyczące poprawy jakości systemów i praktyk zarządzania inwestycjami publicznymi w państwach członkowskich. Państwo członkowskie może zwrócić się do Komisji o pomoc techniczną. Komisja może przeprowadzać wizyty techniczne.
- (31) W celu określenia zasad zaangażowania Europejskiego Mechanizmu Stabilności (EMS) lub jego następcy prawnego w udzielanie równoległe z Komisją pomocy finansowej wspierającej inwestycje publiczne, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do wymiany odpowiednich informacji na temat pożyczek z EISI, wpływu zaangażowania EMS na obliczanie kwoty wsparcia z EISI, a także udzielania państwu członkowskiemu dotacji na spłatę odsetek z Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego na pokrycie kosztów związanych z pomocą finansową z EMS. Komisja powinna być również uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych w celu określenia udziału procentowego we wzorze służącym do obliczania dotacji na spłatę odsetek, szczegółowych przepisów dotyczących zarządzania Funduszem Wsparcia Stabilizacyjnego oraz ogólnych zasad i kryteriów dotyczących jego strategii inwestycyjnej. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.¹⁴. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują

¹⁴ Dz.U. L 231 z 12.5.2016, s. 1

wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

- (32) Zgodnie z pkt 22 i 23 porozumienia międzyinstytucjonalnego na rzecz lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. konieczne jest przeprowadzenie oceny tego rozporządzenia, w szczególności w celu oceny jego skuteczności, jego wkładu w prowadzenie polityk gospodarczych w państwach członkowskich i realizację unijnej strategii na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, a także w celu określenia ewentualnych dalszych zmian koniecznych, aby stworzyć mechanizm ubezpieczeniowy działający na potrzeby stabilizacji makroekonomicznej. Działania te zostaną przeprowadzone na podstawie informacji zebranych za pomocą konkretnych wymogów dotyczących monitorowania, które nie będą jednak wprowadzać nadmiernej regulacji i obciążeń administracyjnych, w szczególności wobec państw członkowskich. Wymogi te mogą, w stosownych przypadkach, obejmować mierzalne wskaźniki jako podstawę oceny oddziaływania rozporządzenia w terenie.
- (33) EISI należy postrzegać jako pierwszy krok w kierunku opracowania w dłuższym okresie pełnoprawnego mechanizmu ubezpieczeniowego służącego wspieraniu stabilizacji makroekonomicznej. Obecnie EISI polegały na udzielaniu pożyczek i dotacji na spłatę odsetek. Jednocześnie nie wyklucza się, że EMS lub jego następcą prawny będzie w przyszłości zaangażowany w udzielanie pomocy finansowej na wsparcie inwestycji publicznych państwom członkowskim, których walutą jest euro, borykającym się z niekorzystnymi warunkami ekonomicznymi. Ponadto w przyszłości możliwe jest ustanowienie dobrowolnego mechanizmu ubezpieczeniowego dysponującego możliwością zaciągania pożyczek, opartego na dobrowolnych wkładach państw członkowskich, który stanowiłby potężny instrument do celów stabilizacji makroekonomicznej chroniącej przed asymetrycznymi wstrząsami.
- (34) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013, rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2185/96 i rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939 interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i prowadzenia dochodzeń w ich sprawie, a także odzyskiwania środków straconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania sankcji administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycie finansowe, korupcja lub jakiegokolwiek inne nielegalne działanie, naruszające interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska może prowadzić dochodzenia i ścigać nadużycia finansowe i inne nielegalne działania naruszające interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, w pełni współpracują w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznają konieczne prawa i dostęp Komisji, OLAF-owi, EPPO i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu (ETO).
- (35) Do niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przepisy te są ustanowione w rozporządzeniu

finansowym i określają w szczególności procedurę ustanawiania i wykonania budżetu w drodze dotacji, zamówień, nagród i wykonania pośredniego oraz przewidują kontrole wykonywania obowiązków przez podmioty upoważnione do działań finansowych. Przepisy przyjęte na podstawie art. 322 TFUE dotyczą również ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, jako że poszanowanie praworządności jest niezbędnym warunkiem wstępnym należytego zarządzania finansami i skutecznego unijnego finansowania.

- (36) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie ustanowienie Europejskiego Instrumentu Stabilizacji Inwestycji w celu amortyzowania dużych wstrząsów asymetrycznych, które zagrażają spójności gospodarczej i społecznej, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie ze względu na strukturę UGW opartą na scentralizowanej polityce pieniężnej, ale również na krajowych politykach budżetowych, natomiast z uwagi na skalę niezbędnych działań możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

CZEŚĆ I

PRZEPISY WPROWADZAJĄCE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia Europejski Instrument Stabilizacji Inwestycji (EISI).
2. EISI udziela pomocy finansowej w formie pożyczek i dotacji na spłatę odsetek na cele inwestycji publicznych w państwie członkowskim, które doświadcza dużego wstrząsu asymetrycznego.
3. Wsparcie z EISI jest dostępne dla państw członkowskich, których walutą jest euro, i dla pozostałych państw członkowskich uczestniczących w mechanizmie kursowym, o którym mowa w art. 140 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „umowa” oznacza umowę międzyrządową zawartą pomiędzy wszystkimi państwami członkowskimi, których walutą jest euro, a pozostałymi państwami członkowskimi, które uczestniczą w mechanizmie kursowym (ERM II), określającą sposób obliczania i przekazywania ich wkładów finansowych do Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego;

2) „inwestycje publiczne” oznaczają: nakłady brutto na środki trwałe sektora instytucji rządowych i samorządowych w rozumieniu załącznika A do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013¹⁵;

3) „kwalifikujące się inwestycje publiczne” oznaczają: a) inwestycje publiczne wspierające cele polityki określone w rozporządzeniu (UE) nr [XX] z dnia [XX] r. [*insert reference to new Common Provisions Regulation*]¹⁶ i b) wszelkie wydatki w obszarach kształcenia i szkolenia w rozumieniu załącznika A do rozporządzenia (UE) nr 549/2013, które nie są objęte lit. a);

4) „wsparcie z EISI” oznacza pomoc finansową Unii w rozumieniu art. [220] rozporządzenia finansowego, w formie pożyczek i dotacji na spłatę odsetek w ramach EISI, wspierającą kwalifikujące się inwestycje publiczne;

5) „systemy i praktyki zarządzania inwestycjami publicznymi” oznaczają wewnętrzne procedury państw członkowskich w zakresie planowania, alokacji i wdrażania inwestycji publicznych;

5) „unijna strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” oznacza cele wytyczające kierunek działań państw członkowskich i Unii, określone w konkluzjach przyjętych przez Radę Europejską w dniu 17 czerwca 2010 r. jako załącznik I (wymierne cele UE nowej europejskiej strategii na rzecz zatrudnienia i wzrostu gospodarczego), w zaleceniu Rady (UE) 2015/1184¹⁷ z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie ogólnych wytycznych dotyczących polityk gospodarczych państw członkowskich i Unii Europejskiej oraz w decyzji Rady (UE) 2016/1838¹⁸, jak również we wszelkich zmianach tych celów i wspólnych zamierzeń.

CZEŚĆ II

KRYTERIA

Artykuł 3

Kryteria kwalifikowalności

1. Państwo członkowskie kwalifikuje się do otrzymania wsparcia z EISI, jeżeli nie podlega:

a) decyzji Rady stwierdzającej, że nie zostały podjęte żadne skuteczne działania w celu skorygowania nadmiernego deficytu zgodnie z art. 126 ust. 8 lub art. 126 ust. 11 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – w okresie dwóch lat przed złożeniem wniosku o wsparcie z EISI;

b) decyzji Rady wydanej zgodnie z art. 6 ust. 2 lub art. 10 rozporządzenia Rady (UE) nr 1466/97¹⁹ stwierdzającej, że nie zostały podjęte żadne skuteczne działania w celu

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej, Dz.U. L 174 z 26.6.2013, s. 1.

¹⁶ [*Insert correct reference to new version of Common Provisions Regulation*]

¹⁷ Dz.U. L 192 z 18.7.2015, s. 27.

¹⁸ Dz.U. L 280 z 18.10.2016, s. 30.

¹⁹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych, Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

skorygowania odnotowanego znaczącego odstępstwa – w okresie dwóch lat przed złożeniem wniosku o wsparcie z EISI;

c) dwóm kolejnym zaleceniom Rady wydanym w ramach tej samej procedury dotyczącej zakłóceń równowagi makroekonomicznej zgodnie z art. 8 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011²⁰ w związku z przedstawieniem przez dane państwo członkowskie niewystarczającego planu działań naprawczych – w okresie dwóch lat przed złożeniem wniosku o wsparcie z EISI;

d) dwóm kolejnym decyzjom Rady wydanym w ramach tej samej procedury dotyczącej zakłóceń równowagi makroekonomicznej zgodnie z art. 10 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011, w których stwierdzono niewywiązanie się przez państwo członkowskie z wymogów ze względu na niepodjęcie zalecanych działań naprawczych – w okresie dwóch lat przed złożeniem wniosku o wsparcie z EISI;

e) decyzji Rady zatwierdzającej program dostosowań makroekonomicznych w rozumieniu art. 7 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 472/2013;

f) decyzji Rady wdrażającej instrument średnioterminowej pomocy finansowej w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. a) rozporządzenia Rady (WE) nr 332/2002²¹.

2. Po wejściu w życie umowy państwo członkowskie kwalifikuje się do otrzymania dotacji na spłatę odsetek tylko wówczas, gdy wywiązuje się z obowiązków umownych.

Artykuł 4

Kryteria uruchomienia wsparcia

1. Uznaje się, że państwo członkowskie doświadcza dużego wstrząsu asymetrycznego, gdy spełnione są równocześnie następujące kryteria uruchomienia wsparcia:

a) krajowa kwartalna stopa bezrobocia przekraczała średnią stopę bezrobocia w danym państwie członkowskim w okresie 60 kwartałów poprzedzających kwartał, w którym złożono wniosek;

b) krajowa kwartalna stopa bezrobocia wzrosła o więcej niż jeden punkt procentowy w stosunku do stopy bezrobocia odnotowanej w tym samym kwartale poprzedniego roku.

2. Stopę bezrobocia dla celów określonych w ust. 1 ustala się przez odniesienie do rozporządzenia (WE) nr 577/98²².

Odnosi się ona w szczególności do stopy bezrobocia dla ogółu ludności, wszystkich kategorii wiekowych, i jest wyrażana jako odsetek liczby ludności aktywnej zawodowo.

3. Krajowa kwartalna stopa bezrobocia stosowana do celów ust. 1 niniejszego artykułu oraz art. 8 ust. 1 lit. c) jest wyrównywana sezonowo.

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania, Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25.

²¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 332/2002, Dz.U. L 53/1 z 23.2.2002, s. 1.

²² Rozporządzenie Rady (WE) nr 577/98 z dnia 9 marca 1998 r. w sprawie organizacji badania reprezentacyjnego dotyczącego siły roboczej we Wspólnocie, Dz.U. L 77 z 14.3.1998, s. 3.

Artykuł 5

Wspierane inwestycje

1. Państwo członkowskie korzystające ze wsparcia z EISI podlega następującym obowiązkom w każdym roku, w którym otrzymało pożyczkę z EISI:

- a) musi zainwestować w kwalifikujące się inwestycje publiczne środki w wysokości co najmniej równej kwocie pożyczki z EISI;
- b) musi utrzymać swoje inwestycje publiczne na stałym poziomie, odpowiadającym średniemu poziomowi inwestycji publicznych z ostatnich pięciu lat.

Przyjmując decyzję zgodnie z art. 6 ust. 2, Komisja może jednak uznać, że taki poziom inwestycji publicznych jest niemożliwy do utrzymania; w takim przypadku Komisja określa poziom inwestycji publicznych, który należy utrzymywać.

2. W roku następującym po wypłacie pożyczki z EISI Komisja sprawdza, czy dane państwo członkowskie przestrzega kryteriów, o których mowa w ust. 1. W szczególności Komisja weryfikuje również poziom, na jakim dane państwo członkowskie utrzymuje kwalifikujące się inwestycje publiczne w ramach programów wspieranych przez Unię za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Jeżeli po wysłuchaniu zainteresowanego państwa członkowskiego Komisja uzna, że warunki określone w ust. 1 nie zostały spełnione, przyjmuje decyzję, w której:

- a) wzywa do przedterminowej spłaty całości lub, w stosownych przypadkach, części pożyczki z EISI oraz
- b) postanawia, że po spłacie pożyczki z EISI dane państwo członkowskie nie będzie uprawnione do otrzymania dotacji na spłatę odsetek.

Komisja przyjmuje decyzję bez zbędnej zwłoki oraz podaje ją do wiadomości publicznej.

CZĘŚĆ III

PROCEDURA UDZIELANIA WSPARCIA Z EISI I JEGO FORMY

Artykuł 6

Procedura udzielania wsparcia z EISI

1. Jeżeli państwo członkowskie spełnia kryteria kwalifikowalności, o których mowa w artykule 3 i doświadcza dużego wstrząsu asymetrycznego, o którym mowa w art. 4, może zwrócić się do Komisji raz w roku z wnioskiem o udzielenie wsparcia z EISI. Państwo członkowskie wskazuje potrzeby, na które przeznaczy wsparcie.

Komisja ocenia wnioski i odpowiada na nie w kolejności, w jakiej wpłynęły. Działa przy tym bez zbędnej zwłoki.

2. Komisja określa warunki, na jakich udzielone zostanie wsparcie z EISI. Decyzja Komisji zawiera kwotę, średni okres wymagalności, wzór na obliczenie kosztu pożyczki, okres dostępności pożyczki z EISI oraz kwotę dotacji na spłatę odsetek i inne szczegółowe przepisy niezbędne do realizacji wsparcia. Podejmując decyzję w sprawie warunków wsparcia z EISI,

Komisja bierze pod uwagę kwotę uznawaną za stabilną w rozumieniu art. [210 ust. 3] rozporządzenia (UE, Euratom) nr XX („rozporządzenia finansowego”) w ramach pułapu zasobów własnych dla środków na płatności.

CZĘŚĆ IV WYSOKOŚĆ WSPARCIA Z EISI

Artykuł 7

Maksymalna wysokość pożyczek

Pozostająca do spłaty kwota pożyczek, jakie mogą być udzielone państwom członkowskim na podstawie niniejszego rozporządzenia, jest ograniczona do kwoty głównej w wysokości 30 mld EUR.

Artykuł 8

Wysokość pożyczki z EISI

1. Nie naruszając przepisów ust. 3, wysokość pożyczki z EISI (S) oblicza się zgodnie z następującym wzorem:

$$S = \beta \times I_S \times (\text{wzrost bezrobocia}_{PCz} - \text{poziom progowy})$$

pod warunkiem, że $S \leq I_S$

Do celów tego wzoru stosuje się następujące definicje:

- a) „ β ” wynosi 0,66;
- b) „ I_S ” oznacza maksymalny poziom kwalifikujących się inwestycji publicznych, które EISI może wspierać w danym państwie członkowskim, o którym mowa w ust. 2;
- c) „wzrost bezrobocia_{PCz}” oznacza wzrost krajowej kwartalnej stopy bezrobocia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 lit. b), wyrażony w punktach procentowych;
- d) „wartość progowa” oznacza próg określony w art. 4 ust. 1 lit. b), wyrażony w punktach procentowych.

Komisja może jednak zwiększyć wysokość pożyczki z EISI (S) do wysokości kwoty I_S w przypadku, gdy dane państwo członkowskie doświadcza dużego wstrząsu asymetrycznego o szczególnie dotkliwych skutkach.

2. Maksymalny poziom kwalifikujących się inwestycji publicznych, które EISI może wspierać w jednym państwie członkowskim (I_S), oblicza się zgodnie z następującym wzorem:

$$I_S = \alpha \times \frac{\text{średnie inwestycje publiczne}_{UE}}{PKB_{UE}} \times PKB_{PCz}$$

Do celów tego wzoru stosuje się następujące definicje:

a) „ α ” wynosi 11,5;

b) „ $\frac{\text{średnie inwestycje publiczne}_{UE}}{PKB_{UE}}$ ” oznacza stosunek kwalifikujących się inwestycji publicznych do PKB w Unii, w cenach bieżących, odnotowany średnio w okresie pięciu lat przed złożeniem wniosku o udzielenie wsparcia z EISI zgodnie z art. 6 ust. 1;

c) „ PKB_{Pcz} ” oznacza PKB państwa członkowskiego, w cenach bieżących, odnotowany średnio w okresie pięciu lat przed złożeniem wniosku o udzielenie wsparcia zgodnie z art. 6 ust. 1.

3. Pożyczka z EISI nie może przekraczać 30 procent dostępnej kwoty, o której mowa w art. 7, po odliczeniu całkowitej kwoty pozostającej do spłaty z tytułu pożyczek udzielonych w ramach EISI.

Artykuł 9

Wysokość dotacji na spłatę odsetek od pożyczek z EISI

1. Dotacja na spłatę odsetek jest przeznaczona na częściowe pokrycie kosztów odsetek od pożyczki z EISI zaciągniętej przez państwo członkowskie. Kwotę dotacji na spłatę odsetek (ang. IRS) od pożyczki z EISI oblicza się zgodnie z następującym wzorem:

$$IRS = 100 \text{ procent kosztu odsetek}_{Pcz}$$

Do celów niniejszego przepisu „koszt odsetek” oznacza kwotę odsetek uzyskaną przy użyciu wzoru na obliczenie kosztu pożyczki określonego w decyzji Komisji, o której mowa w art. 6 ust. 2, przy uwzględnieniu ewentualnego refinansowania zgodnie z art. 12 ust. 4;

2. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z procedurą określoną w art. 21 w celu zmiany niniejszego rozporządzenia przez określenie wartości procentowej, o której mowa w ust. 1, jeżeli okaże się to konieczne do wykonania umowy lub ewentualnego odroczenia płatności na podstawie art. 18 ust. 2.

Artykuł 10

Wsparcie finansowe udzielane przez EMS lub jego następcę prawnego

1. W przypadku gdy EMS lub jego następcą prawny udziela państwom członkowskim pomocy finansowej, aby wesprzeć kwalifikujące się inwestycje publiczne, w sposób i na warunkach zgodnych z niniejszym rozporządzeniem, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 21 w celu:

a) uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez szczegółowe określenie wymiany informacji między Komisją a EMS lub jego następcą prawnym w odniesieniu do elementów, o których mowa w art. 6 ust. 2;

b) uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez określenie zasad komplementarności między pomocą finansową od EMS lub jego następcy prawnego a kwotami wsparcia z EISI obliczonymi zgodnie z art. 8 i 9;

c) zmiany lub uzupełnienia art. 9 i 18, aby umożliwić Funduszowi Wsparcia Stabilizacyjnego udzielanie państwom członkowskim dotacji na spłatę odsetek w związku z ponoszonymi przez nie kosztami odsetek od pomocy finansowej udzielonej przez EMS lub jego następcę prawnego na cele wsparcia kwalifikujących się inwestycji publicznych.

CZEŚĆ V

PROCEDURY ZWIĄZANE Z WYPŁATAMI I REALIZACJĄ WSPARCIA

Tytuł I

Pożyczki

Artykuł 11

Wypłata pożyczki

1. Pożyczka z EISI jest wypłacana, co do zasady, w jednej transzy.

Artykuł 12

Operacje zaciągania i udzielania pożyczek

1. Operacje zaciągania i udzielania pożyczek są prowadzone w euro.

2. Po przyjęciu przez Radę decyzji zgodnie z art. 6 ust. 2, Komisja jest upoważniona do zaciągania pożyczek na rynkach kapitałowych lub od instytucji finansowych w najbardziej odpowiednim okresie między planowanymi wypłatami, tak aby zoptymalizować koszt finansowania i zachować swoją reputację jako emitenta na rynkach. Środki finansowe, które zostały zgromadzone, ale nie zostały jeszcze wypłacone, zawsze muszą być przechowywane na specjalnym rachunku pieniężnym lub rachunku papierów wartościowych obsługiwany zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do operacji pozabudżetowych i nie mogą być wykorzystywane w celu innym niż udzielanie wsparcia finansowego państwu członkowskiemu w ramach niniejszego mechanizmu.

3. Jeżeli państwo członkowskie otrzyma pożyczkę z EISI z klauzulą spłaty przedterminowej i zdecyduje się skorzystać z tej opcji, Komisja podejmuje niezbędne kroki w tym zakresie.

4. Na wniosek państwa członkowskiego albo z inicjatywy Komisji, oraz pod warunkiem, że okoliczności pozwalają na poprawę stopy oprocentowania pożyczki z EISI, Komisja może refinansować całość lub część pierwotnej pożyczki albo zmienić odpowiednie warunki finansowania.

Artykuł 13

Koszty

Nie naruszając przepisów art. 9, koszty poniesione przez Unię przy zawieraniu i realizacji każdej operacji pokrywa państwo członkowskie otrzymujące pożyczkę z EISI.

Artykuł 14

Zarządzanie pożyczkami

1. Komisja dokonuje koniecznych ustaleń z EBC w zakresie zarządzania pożyczkami.
2. Zainteresowane państwo członkowskie otwiera w swoim krajowym banku centralnym specjalny rachunek do celów zarządzania otrzymanym wsparciem z EISI. Państwo członkowskie przelewa kwotę główną i odsetki należne z tytułu otrzymanej pożyczki z EISI na rachunek prowadzony przez EBC na czternaście dni roboczych systemu TARGET2 przed upływem odpowiedniego terminu wymagalności.

Tytuł II

Dotacje na spłatę odsetek

Artykuł 15

Wypłata dotacji na spłatę odsetek

Nie naruszając przepisów art. 5 ust. 2 i art. 16, dotacja na spłatę odsetek jest wypłacana danemu państwu członkowskiemu w terminie, w którym dokonuje ono spłaty pożyczki z EISI lub należnych odsetek.

Tytuł III

Kontrola

Artykuł 16

Kontrola i audyty

1. Bez uszczerbku dla art. 27 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego Europejski Trybunał Obrachunkowy ma prawo do przeprowadzenia w zainteresowanym państwie członkowskim wszelkich kontroli finansowych lub audytów, jakie uzna za konieczne w związku z zarządzaniem wsparciem z EISI.
2. Komisja, w tym Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych, ma w szczególności prawo do wysłania swoich urzędników lub należycie upoważnionych przedstawicieli w celu przeprowadzenia w danym państwie członkowskim wszelkich kontroli technicznych lub finansowych bądź audytów, jakie uzna za konieczne w związku ze wsparciem z EISI.
3. Audyty dotyczące wykorzystania wkładu Unii przeprowadzane przez osoby lub podmioty, w tym przez osoby lub podmioty inne niż te, które zostały upoważnione przez instytucje lub organy Unii, stanowią podstawę ogólnej pewności zgodnie z art. [127] rozporządzenia finansowego.

CZĘŚĆ VI

FUNDUSZ WSPARCIA STABILIZACYJNEGO

Artykuł 17

Ustanowienie Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego

1. Niniejszym ustanawia się Fundusz Wsparcia Stabilizacyjnego
2. Fundusz Wsparcia Stabilizacyjnego jest zasilany z następujących źródeł:
 - a) wkłady państw członkowskich wnoszone zgodnie z umową;
 - b) zyski z zainwestowanych środków Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego;
 - c) zwroty dotacji na spłatę odsetek przez państwa członkowskie zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. b).
3. Dochody Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego, o których mowa w ust. 2 lit. a), stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel, a dochody, o których mowa w ust. 2 lit. c), stanowią wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel, zgodnie z art. [21 ust. 4] rozporządzenia finansowego.
4. Do celów obliczenia wkładów, o których mowa w ust. 2 lit. a), EBC informuje Komisję, najpóźniej do dnia 30 kwietnia danego roku, o wysokości dochodów pieniężnych rozdzielonych pomiędzy krajowe banki centralne Eurosystemu zgodnie z art. 32 Protokołu nr 4 w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego.

Artykuł 18

Korzystanie z Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego

1. Środki z Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego mogą być wykorzystywane tylko do celów wypłacania państwom członkowskim dotacji na spłatę odsetek, o których mowa w art. 9.
2. Wypłata dotacji na spłatę odsetek nie może przekraczać 30 procent środków, które są dostępne w Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego w momencie, gdy należna jest taka płatność na rzecz państwa członkowskiego. Wszelkie dalsze płatności należy odroczyć. Wszelkie nowe wkłady do Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego, o których mowa w art. 17 ust. 2, należy w pierwszej kolejności przeznaczyć na wywiązanie się z odroczonej płatności należnych państwom członkowskim. W przypadku odroczenia więcej niż jednej płatności, kolejność ich uregulowania określa się na podstawie długości okresu odroczenia, począwszy od najdłuższego.

Artykuł 19

Zarządzanie Funduszem Wsparcia Stabilizacyjnego

1. Komisja zarządza Funduszem Wsparcia Stabilizacyjnego w trybie bezpośrednim, zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i aktami delegowanymi, o których mowa w ust. 3.
2. Komisja stosuje ostrożną i bezpieczną strategię inwestycyjną określoną w aktach delegowanych, o których mowa w ust. 3, zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami i zgodnie z właściwymi zasadami ostrożnościowymi oraz inwestuje zasoby finansowe Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego w środki pieniężne i ich ekwiwalenty: instrumenty rynku pieniężnego, papiery dłużne i papiery wartościowe powiązane z kredytami, takie jak depozyty terminowe, obligacje, weksle, instrumenty dłużne, papiery wartościowe zabezpieczone aktywami, w tym zmiennokuponowe i zerokuponowe, a także papiery wartościowe związane z wartością indeksu. Portfel inwestycyjny jest wystarczająco zdywersyfikowany sektorowo, geograficznie i w zakresie proporcji jego składu. Zwrot z tych inwestycji zasila Fundusz Wsparcia Stabilizacyjnego.

3. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie przez określenie szczegółowych reguł dotyczących zarządzania Funduszem Wsparcia Stabilizacyjnego oraz ogólnych zasad i kryteriów dotyczących jego strategii inwestycyjnej, zgodnie z procedurą określoną w art. 21.

CZEŚĆ VII

JAKOŚĆ SYSTEMÓW I PRAKTYK ZARZĄDZANIA INWESTYCJAMI PUBLICZNYMI

Artykuł 20

Jakość systemów i praktyk zarządzania inwestycjami publicznymi

1. Aby zwiększyć wpływ inwestycji publicznych i potencjalnego wsparcia z EISI, państwa członkowskie podejmują niezbędne działania w celu osiągnięcia i utrzymania wysokiej jakości systemów i praktyk zarządzania inwestycjami publicznymi.
2. Najpóźniej do dnia [DATA: *dwa lata po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia*], a następnie co pięć lat, Komisja bada jakość systemów i praktyk zarządzania inwestycjami publicznymi w państwach członkowskich. Komisja sporządza sprawozdanie zawierające oceny jakościową oraz punktową przygotowane w oparciu o zestaw wskaźników oraz, w stosownych przypadkach, zalecenia służące poprawie jakości systemów i praktyk zarządzania inwestycjami publicznymi. Sprawozdanie to podawane jest do wiadomości publicznej.
3. Metodyka oceny jakości systemów i praktyk zarządzania inwestycjami publicznymi stosowanych przez państwa członkowskie jest opisana w załączniku. Komisja regularnie ocenia adekwatność stosowanych metodyk i kryteriów, dostosowując je lub modyfikując w razie konieczności. Zmiany tych metodyk i kryteriów są podawane przez Komisję do wiadomości publicznej.
4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zmieniających lub uzupełniających niniejsze rozporządzenie poprzez aktualizację metodyki i kryteriów, o których mowa w ust. 3, zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 21.

CZEŚĆ VIII

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 21

Wykonywanie przekazywanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 10, art. 19 ust. 3 i art. 20 ust. 5, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia [DATA/ *wejścia w życie niniejszego rozporządzenia*].
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 10, art. 19 ust. 3 i art. 20 ust. 5, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się

skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.

5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 10, art. 19 ust. 3 i art. 20 ust. 5 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie trzech miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie lub gdy przed upływem tego terminu zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o trzy miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 22

Sprawozdawczość i przegląd

1. Wskaźniki odzwierciedlające postępy we wdrażaniu rozporządzenia w odniesieniu do celów określonych w motywie 36 i art. 1 określono w załączniku 2.

2. Aby zapewnić skuteczną ocenę programu pod względem realizacji jego celów, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 21 w celu zmiany załącznika II przez dostosowanie lub uzupełnienie zawartych w nim wskaźników, jeżeli zostanie to uznane za konieczne, oraz w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia o przepisy dotyczące ustanowienia ram monitorowania i oceny.

3. System sprawozdawczości dotyczącej realizacji celów zapewnia wydajne, skuteczne i terminowe gromadzenie danych na potrzeby monitorowania realizacji programu i jego rezultatów. W tym celu na odbiorców wsparcia z EISI nakłada się proporcjonalne wymagania dotyczące sprawozdawczości.

4. Oceny przeprowadza się w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym.

5. Ocena śródkresowa programu przeprowadzana jest z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat realizacji EISI. Komisja przeprowadza ocenę końcową EISI cztery lata po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia.

Ocena ta dotyczy, między innymi:

a) skuteczności niniejszego rozporządzenia;

b) wkładu EISI w prowadzenie przez państwa członkowskie polityk gospodarczych w sposób zwiększający spójność w Unii;

c) wkładu niniejszego rozporządzenia w realizację unijnej strategii na rzecz wzrostu i zatrudnienia;

d) celowości ustanowienia dobrowolnego mechanizmu ubezpieczeniowego służącego stabilizacji makroekonomicznej.

W stosownych przypadkach ocenie tej towarzyszy wniosek dotyczący zmiany niniejszego rozporządzenia.

6. Komisja przekazuje wnioski z oceny, opatrzone własnymi komentarzami, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Eurogrupie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.

Artykuł 23

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie [dwudziestego dnia po] jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Art. 2 ust. 2 lit. b) wchodzi w życie w dniu [DATA] r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

- 1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy
- 1.2. Obszary polityki, których dotyczy wnioski/inicjatywa (klaster programów)
- 1.3. Charakter wniosku/inicjatywy
- 1.4. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy
- 1.5. Okres trwania wniosku/inicjatywy i jego wpływ finansowy
- 1.6. Planowane tryby zarządzania

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

- 2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości
- 2.2. System zarządzania i kontroli
- 2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

- 3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wnioski/inicjatywa ma wpływ
- 3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki
 - 3.2.1. *Synteza szacunkowego wpływu na wydatki*
 - 3.2.2. *Szacunkowy wpływ na środki administracyjne*
 - 3.2.3. *Udział osób trzecich w finansowaniu*
- 3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu Stabilizacji Inwestycji

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa (klaster programów)

Unia gospodarcza i walutowa

1.3. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

nowego działania

nowego działania, będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego²³

przedłużenia bieżącego działania

połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

1.4. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.4.1. *Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy*

Inicjatywa jest działaniem następczym związanym z komunikatem Komisji z dnia 6 grudnia 2017 r. na temat nowych instrumentów budżetowych na rzecz stabilnej strefy euro osadzonych w ramach prawnych Unii, który stanowił część pakietu inicjatyw mających na celu pogłębienie europejskiej unii gospodarczej i walutowej. Opiera się ona przede wszystkim na sprawozdaniu pięciu przewodniczących dotyczącym dokończenia budowy europejskiej unii gospodarczej i walutowej z dnia 22 czerwca 2015 r. oraz na przedstawionym przez Komisję dokumencie z dnia 31 maja 2017 r. otwierającym debatę w sprawie pogłębienia unii gospodarczej i walutowej.

Będzie stosowana wobec państw strefy euro oraz państw członkowskich, które dołączyły do ERMII, pod warunkiem, że spełniają kryteria dotyczące kwalifikowalności i uruchomienia wsparcia ustanowione w rozporządzeniu.

Rozporządzenie wejdzie w życie [20. dnia] po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

²³ O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

- 1.4.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tego punktu „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.*

Przyczyny działania na poziomie europejskim (*ex ante*) W ramach unii walutowej istnieje kilka linii obrony przed negatywnymi wstrząsami: elastyczne rynki, w tym sprawnie działające rynki finansowe, właściwe polityki rządowe (m.in. tworzenie w czasie dobrej koniunktury gospodarczej buforów fiskalnych, które umożliwią w przyszłości złagodzenie wstrząsów) oraz szereg wspólnych instrumentów stosowanych w przypadku kryzysu. Jak pokazał jednak niedawny kryzys finansowy, nawet jeżeli wszystkie te mechanizmy zadziałają, nie są w stanie odpowiednio ustabilizować gospodarki w przypadku dużych wstrząsów. Dotyczy to zwłaszcza małych otwartych gospodarek. Aby radzić sobie z dużymi wstrząsami, potrzebny jest instrument fiskalny na szczeblu strefy euro, który zapobiegnie przeciążeniu krajowej zasady pomocniczości. Jego niezbędnym elementem uzupełniającym powinien być instrument stabilizacyjny, który byłby uruchamiany w przypadku dużych wstrząsów mających wpływ na państwo członkowskie lub kilka państw członkowskich, gdy inne mechanizmy i polityki krajowe osiągną swoje granice oraz pojawi się duże ryzyko ekonomiczne zagrażające nie tylko gospodarce jednego państwa członkowskiego, lecz również całej strefie. Ważne jest, aby zapobiec sytuacji, w której wstrząsy gospodarcze i znaczne pogorszenie koniunktury gospodarczej skutkują pogłębieniem i rozprzestrzenieniem się warunków skrajnych. Instrument stabilizacyjny pozwoliłby zapobiec takim sytuacjom, ponieważ umożliwiłby wspieranie państw członkowskich doświadczających dużego wstrząsu. Prowadzenie na szczeblu krajowym skuteczniejszych antycyklicznych polityk budżetowych mogłoby również przyczynić się do bardziej konsekwentnego wspólnego kursu polityki budżetowej, co przyniosłoby korzystne efekty zewnętrzne również pozostałym państwom członkowskim. Instrument stabilizacyjny będzie wspierać państwa członkowskie w momencie, gdy krajowe środki finansowe na działania stabilizacyjne są już ograniczone, ale jeszcze zanim państwo członkowskie będzie potrzebować pomocy finansowej, co może potencjalnie zmniejszyć koszty działań dostosowawczych.

Oczekiwana wygenerowana unijna wartość dodana (*ex post*) Europejski Instrument Stabilizacji Inwestycji powinien stabilizować kwalifikujące się inwestycje publiczne w państwach członkowskich doświadczających dużych asymetrycznych wstrząsów w sytuacji, gdy działanie krajowych automatycznych stabilizatorów jest niewystarczające, konieczne są niełatwe kompromisy w ramach krajowej polityki budżetowej, aby pogodzić potrzebę stabilizacji gospodarki i utrzymania stabilności finansów publicznych, występują ograniczenia polityki pieniężnej, a koordynacja polityki fiskalnej osiągnęła swoje granice. Poprzez wspieranie inwestycji publicznych instrument ten może pomóc zapobiec znacznemu spadkowi wzrostu gospodarczego w średnim i długim okresie, wywołanego dostosowaniem kursu polityki budżetowej na szczeblu krajowym. Może też spowodować, że państwo członkowskie dotknięte wstrząsem nie będzie miało potrzeby występować o pomoc finansową.

1.4.3. *Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań*

Jest to pierwszy przypadek ustanowienia instrumentu stabilizacyjnego w ramach reform pogłębiających UGW. Ostatni kryzys finansowy ujawnił podatność państw członkowskich na duże wstrząsy gospodarcze. Dotyczyło to nawet państw, które przed kryzysem miały zdrowe finanse publiczne. W dotkniętych wstrząsami państwach członkowskich doszło do znacznego pogorszenia się sytuacji budżetowej; w wielu przypadkach musiały się one zwrócić o pomoc finansową. Do czasu wystąpienia przez te państwa o programy pomocy finansowej koszty dostosowań gospodarczych były już bardzo wysokie, a realizowane później działania dostosowawcze miały poważny wpływ na ich stopy wzrostu w średnim i długim okresie. Celem instrumentu stabilizacyjnego byłoby zapobieganie powtórzeniu się takiego scenariusza podczas kryzysów, jakie wystąpią w przyszłości.

1.4.4. *Spójność z innymi właściwymi instrumentami oraz możliwa synergia*

Instrument EISI proponowany w rozporządzeniu jest spójny z innymi instrumentami w ramach polityki spójności. Instrument ten uzupełnia programy wspierane przez Unię w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, które w ciągu ostatnich lat sfinansowały ponad połowę całkowitych inwestycji publicznych, przyczyniając się znacznie do wzmocnienia procesu wyrównywania poziomu rozwoju gospodarczego i społecznego w różnych krajach i regionach UE. W tym kontekście należy zauważyć, że zapewniono również lepsze powiązanie priorytetów europejskiego semestru z programami wspieranymi przez Unię w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich poprzez wprowadzenie warunków *ex ante* i warunków makroekonomicznych w drodze rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów. Podobne warunki określają kwalifikowalność do wsparcia w ramach instrumentu EISI. EISI uzupełnia również inne instrumenty na szczeblu UE, które mogą pomóc szczególnie w łagodzeniu wstrząsów gospodarczych na poziomie krajowym lub lokalnym, takie jak Fundusz Solidarności Unii Europejskiej, który oferuje pomoc finansową państwom członkowskim lub regionom dotkniętym poważnymi klęskami żywiołowymi, oraz Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji, oferujący wsparcie osobom, które utraciły pracę w wyniku znaczących zmian strukturalnych w światowym handlu lub na skutek globalnego kryzysu gospodarczego i finansowego.

1.5. Okres trwania wniosku/inicjatywy i jego wpływ finansowy

Ograniczony czas trwania

Okres trwania wniosku/inicjatywy: od [DD/MM]RRRR r. do [DD/MM]RRRR r.

Okres trwania wpływu finansowego: od RRRR r. do RRRR r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od RRRR r. do RRRR r. w odniesieniu do środków na płatności.

Nieograniczony czas trwania

Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od [20. dnia] po opublikowaniu rozporządzenia w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Wniosek zostanie wdrożony po spełnieniu przez państwo członkowskie będące beneficjentem kryteriów kwalifikowalności i uruchomienia wsparcia. Miałby on zastosowanie przez cały czas, gdy spełnione są te dwa warunki.

1.6. Planowane tryby zarządzania²⁴

Bezpośrednie zarządzanie przez Komisję

w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii;

przez agencje wykonawcze;

Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

Zarządzanie pośrednie poprzez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym;

organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (należy wyszczególnić);

EBI oraz Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu;

organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego;

organom prawa publicznego;

podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, o ile zapewniają one odpowiednie gwarancje finansowe;

podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego oraz które zapewniają odpowiednie gwarancje finansowe;

osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym.

W przypadku wskazania więcej niż jednego trybu należy podać dodatkowe informacje w części „Uwagi”.

²⁴

Wyjaśnienia dotyczące trybów zarządzania oraz odniesienia do rozporządzenia finansowego znajdują się na następującej stronie:

<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Określić częstotliwość i warunki

Na wniosek państwa członkowskiego Komisja oceni, czy dane państwo członkowskie spełnia kryteria kwalifikowalności i uruchomienia wsparcia wymagane, aby mogło skorzystać z instrumentu stabilizacyjnego. W roku następującym po wypłacie pożyczki z EISI Komisja sprawdza ponadto, czy dane państwo członkowskie przestrzega warunku, zgodnie z którym pożyczki muszą być zainwestowane w kwalifikujące się inwestycje publiczne, a państwo członkowskie musi utrzymać swoje inwestycje publiczne na stałym poziomie, odpowiadającym średniemu poziomowi inwestycji publicznych z ostatnich pięciu lat. Komisja może jednak stwierdzić, że poziom inwestycji publicznych, do jakiego jest zobowiązane państwo członkowskie, jest niemożliwy do utrzymania. W takim przypadku Komisja określa poziom inwestycji publicznych, który należy utrzymywać.

W przypadku państw członkowskich należących do strefy euro na potrzeby obliczeń ich wkładów do Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego EBC ma obowiązek informować Komisję, najpóźniej do dnia 30 kwietnia danego roku, o wysokości dochodów pieniężnych rozdzielonych pomiędzy krajowe banki centralne Eurosystemu zgodnie z art. 32 Protokołu nr 4 w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego.

W przypadku państw członkowskich nienależących do strefy euro wkłady do Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego są określane na podstawie tej samej wartości odniesienia (dochodów pieniężnych Eurosystemu), ale stosowany jest przy tym specjalny klucz obliczeniowy.

W terminie dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia, a następnie co pięć lat, Komisja zbada jakość systemów i praktyk zarządzania inwestycjami publicznymi w państwach członkowskich. Komisja sporządzi sprawozdanie zawierające oceny jakościową oraz punktową przygotowane w oparciu o zestaw wskaźników. W stosownych przypadkach przedstawi również zalecenia służące poprawie jakości systemów i praktyk zarządzania inwestycjami publicznymi. Sprawozdanie Komisji będzie podawane do wiadomości publicznej.

Komisja dokonuje co pięć lat przeglądu dotyczącego stosowania niniejszego rozporządzenia oraz przedstawia z niego sprawozdanie. Sprawozdanie to jest przedkładane Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Eurogrupie. W zależności od wyników sprawozdania Komisja będzie dołączać do niego, w stosownych przypadkach, wniosek dotyczący zmian niniejszego rozporządzenia.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. Uzasadnienie dla systemu zarządzania, mechanizmów finansowania wykonania, warunków płatności i proponowanej strategii kontroli

Art. 16 rozporządzenia uprawnia Europejski Trybunał Obrachunkowy do przeprowadzenia w zainteresowanym państwie członkowskim wszelkich kontroli finansowych lub audytów, jakie uzna za konieczne w związku z zarządzaniem wsparciem EISI. Komisja, w tym Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć

Finansowych, ma prawo do wysłania swoich urzędników lub należycie upoważnionych przedstawicieli w celu przeprowadzenia w danym państwie członkowskim wszelkich kontroli technicznych lub finansowych bądź audytów, jakie uzna za konieczne w związku ze wsparciem z EISI.

Jeżeli chodzi o pożyczkę w ramach mechanizmu, Komisja wydaje decyzję w sprawie warunków, na jakich jest udzielana (tzn. kwoty, średniego okresu wymagalności, wzoru na obliczenie kosztu pożyczki, okresu dostępności pożyczki oraz kwoty dotacji na spłatę odsetek i innych szczegółowych przepisów niezbędnych do realizacji wsparcia). Koszty poniesione przez Unię przy zawieraniu i realizacji każdej operacji pokrywa państwo członkowskie otrzymujące pożyczkę z EISI. Komisja będzie dokonywać koniecznych ustaleń z EBC w zakresie zarządzania pożyczkami. Zainteresowane państwo członkowskie otworzy w swoim krajowym banku centralnym specjalny rachunek do celów zarządzania otrzymanym wsparciem z EISI. Państwo członkowskie będzie przelewać kwotę główną i odsetki należne z tytułu pożyczki z EISI na rachunek prowadzony przez EBC na czternaście dni roboczych systemu TARGET2 przed upływem odpowiedniego terminu wymagalności.

Jeżeli chodzi o zarządzanie Funduszem Wsparcia Stabilizacyjnego na potrzeby dotacji na spłatę odsetek, art. 19 rozporządzenia przewiduje, że Komisja będzie stosować ostrożną i bezpieczną strategię inwestycyjną zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami i zgodnie z właściwymi zasadami ostrożnościowymi. Komisja będzie inwestować zasoby finansowe Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego w środki pieniężne i ich ekwiwalenty: instrumenty rynku pieniężnego, papiery dłużne i papiery wartościowe powiązane z kredytami, takie jak depozyty terminowe, obligacje, weksle, instrumenty dłużne, papiery wartościowe zabezpieczone aktywami, w tym zmiennokuponowe i zerokuponowe, a także papiery wartościowe związane z wartością indeksu. Portfel inwestycyjny będzie wystarczająco zdywersyfikowany sektorowo, geograficznie i w zakresie proporcji jego składu. Zyski z tych inwestycji będą zasilać Fundusz Wsparcia Stabilizacyjnego.

Fundusz Wsparcia Stabilizacyjnego będzie zasilany z wkładów państw członkowskich, zysków z zainwestowanych środków tego funduszu oraz zwrotów środków przez państwa członkowskie zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. b) rozporządzenia.

2.2.2. *Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia*

Pożyczki z EISI udzielane państwom członkowskim są objęte gwarancją udzielaną w ramach budżetu UE i niosą ze sobą ryzyko finansowe. Maksymalna wysokość pożyczek, jakie mogą być udzielone państwom członkowskim na podstawie niniejszego rozporządzenia, jest ograniczona do kwoty głównej w wysokości 30 mld EUR. W budżecie UE istnieją niezbędne przepisy pozwalające uwzględnić ryzyko finansowe związane z tymi pożyczkami.

Fundusz Wsparcia Stabilizacyjnego na potrzeby dotacji na spłatę odsetek nie otrzymuje środków z budżetu UE.

2.2.3. *Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)*

Po upływie jednego roku od wypłaty pożyczki w ramach instrumentu wsparcia Komisja sprawdza, czy państwo członkowskie będące beneficjentem zainwestowało w kwalifikujące się inwestycje publiczne środki w wysokości co najmniej równej kwocie pożyczki i czy utrzymało swoje inwestycje publiczne na stałym poziomie, odpowiadającym średniemu poziomowi inwestycji publicznych z ostatnich pięciu lat (chyba że Komisja uznała ten poziom za niemożliwy do utrzymania). Jeżeli kryterium to nie zostało spełnione, Komisja przyjmuje decyzję wzywającą do przedterminowej spłaty (całości lub części) pożyczki i postanawiającą, że dotacja na spłatę odsetek nie zostanie wypłacona. Ten mechanizm korekcyjny ma na celu zapewnienie, aby budżet Unii nie ponosił zobowiązań warunkowych w związku z niekwalifikowalnymi inwestycjami.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

Określić istniejące lub przewidywane środki zapobiegania i ochrony, np. ze strategii zwalczania nadużyć finansowych.

Europejski Trybunał Obrachunkowy ma prawo do przeprowadzenia w zainteresowanym państwie członkowskim wszelkich kontroli finansowych lub audytów, jakie uzna za konieczne w związku z zarządzaniem wsparciem z EISI.

Komisja, w tym Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, będzie mieć prawo do wysłania swoich urzędników lub należycie upoważnionych przedstawicieli w celu przeprowadzenia w danym państwie członkowskim wszelkich kontroli technicznych lub finansowych bądź audytów, jakie uzna za konieczne w związku ze wsparciem z EISI.

3. SZACUNKOWY WPLYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Dział wieloletnich ram finansowych i proponowane nowe linie budżetowe po stronie wydatków

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
			państw EFTA ²⁶	krajów kandydujących ²⁷	państw trzecich	w rozumieniu art. [21 ust. 2 lit. b)] rozporządzenia finansowego
	Numer 2 Dział Spójność i wartości	Zróżn. / niezróżn. ²⁵				
		Środki niezróżnicowane	NIE	NIE	NIE	TAK

²⁵ Środki zróżnicowane / środki niezróżnicowane

²⁶ EFTA: Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu

²⁷ Kraje kandydujące oraz w stosownych przypadkach potencjalne kraje kandydujące Bałkanów Zachodnich

3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki

3.2.1. Synteza szacunkowego wpływu na wydatki

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych	<...>	Dział 2 Spójność i wartości
---	-------	-----------------------------

			2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	po 2027 r.	OGÓLEM
Środki operacyjne (w podziale na linie budżetowe wymienione w pkt 3.1)	Środki na zobowiązania	(1)									
	Środki na płatności	(2)									
Środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na program ²⁸	Środki na zobowiązania = środki na płatności	(3)									
OGÓLEM środki przydzielone na program	Środki na zobowiązania	=1+3									
	Środki na płatności	=2+3									

Dział wieloletnich ram finansowych	7	„Wydatki administracyjne”
---	---	---------------------------

²⁸ Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	po 2027 r.	OGÓLEM
Zasoby ludzkie		0,715	0,715	0,715	0,715	0,715	0,858	0,858		5,291
Pozostałe wydatki administracyjne										
OGÓLEM środki na DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych	(Środki na zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	0,715	0,715	0,715	0,715	0,715	0,858	0,858		5,291

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	po 2027 r.	OGÓLEM
OGÓLEM środki z wszystkich DZIAŁÓW wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	0,715	0,715	0,715	0,715	0,715	0,858	0,858		5,291
	Środki na płatności	0,715	0,715	0,715	0,715	0,715	0,858	0,858		5,291

3.2.2. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych

Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej:

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Rok	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	OGÓLEM
-----	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie	0,715	0,715	0,715	0,715	0,715	0,858	0,858	5,291
Pozostałe wydatki administracyjne								
Suma częściowa DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	0,715	0,715	0,715	0,715	0,715	0,858	0,858	5,291

Poza DZIAŁEM 7 ²⁹ wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie								
Pozostałe wydatki administracyjne								
Suma częściowa poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych								

OGÓLEM	0,715	0,715	0,715	0,715	0,715	0,858	0,858	5,291
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Potrzeby w zakresie środków na zasoby ludzkie i inne środki o charakterze administracyjnym zostaną pokryte z zasobów dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

3.2.2.1. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie —

Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich.

²⁹ Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

X Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej:

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy

Rok	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)							
W centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji	5	5	5	5	5	6	6
W delegaturach							
Badania naukowe							
• Personel zewnętrzny (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy: EPC) – CA, LA, SNE, INT i JED³⁰							
Dział 7							
Finansowanie z DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	- w centrali						
	- w delegaturach						
Finansowanie ze środków przydzielonych na program ³¹	- w centrali						
	- w delegaturach						
Badania naukowe							
Inne (określić)							
OGÓLEM	5	5	5	5	5	6	6

Potrzeby w zakresie zasobów ludzkich zostaną pokryte z zasobów dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

Opis zadań do wykonania:

Urzędnicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony	
Personel zewnętrzny	

³⁰ CA = personel kontraktowy; LA = personel miejscowy; SNE = oddelegowany ekspert krajowy; INT = personel tymczasowy; JED = młodszy oddelegowany ekspert.

³¹ W ramach podpułapu na personel zewnętrzny ze środków operacyjnych (dawne linie „BA”).

3.2.3. *Udział osób trzecich w finansowaniu*

Wniosek/inicjatywa:

- nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich
- przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich szacowane zgodnie z poniższymi szacunkami: -

środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Rok	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	OGÓŁEM
Określić organ współfinansujący								
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem								

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

- Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody
- Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:
- wpływ na zasoby własne
- wpływ na dochody inne

Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków X

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Wpływ wniosku/inicjatywy ³²						
	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.
Artykuł: X pm line needed							

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).

Zarządzanie aktywami Funduszu Wsparcia Stabilizacyjnego będzie przynosić wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel.

³²

W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.